

ANTO

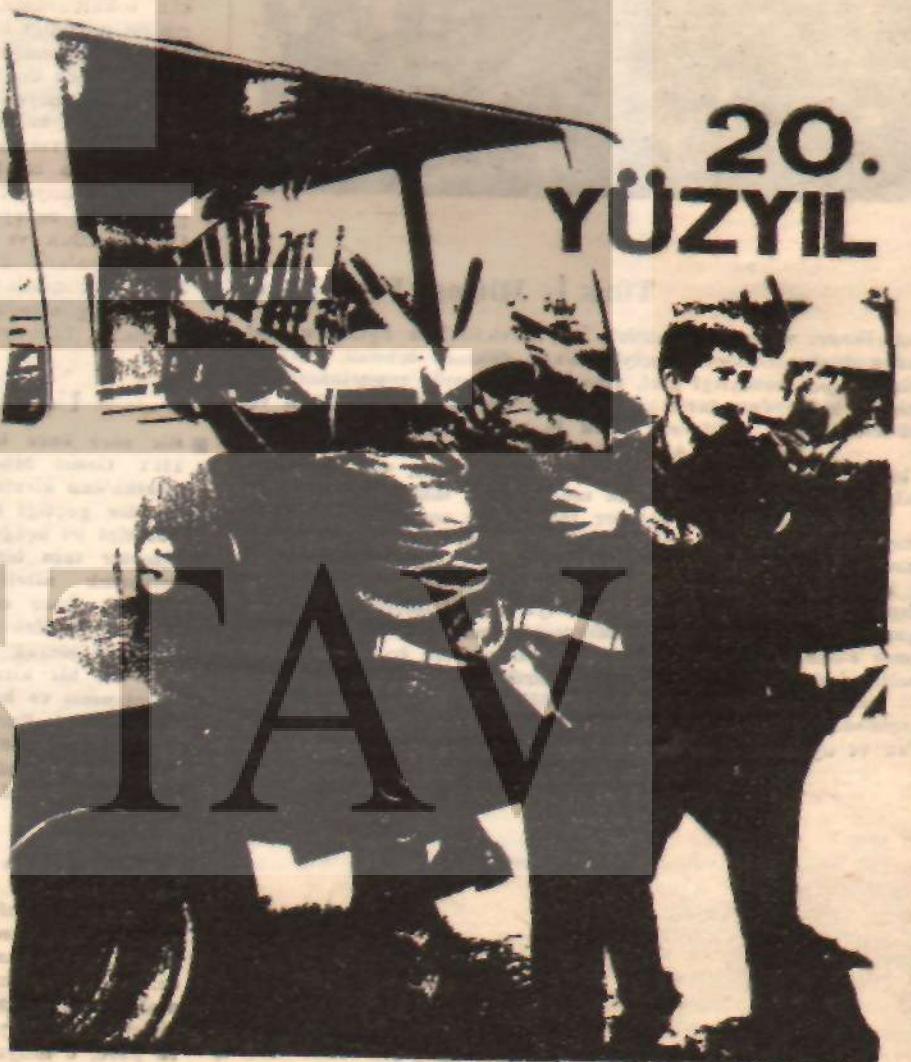
Haftalık Dergi • 2 Eylül 1969 • Sayı 140 • 125 Kuruş

16. YÜZYIL

400
YILDIR

AYNI
ZULUM
TUFSAK

20.
YÜZYIL

HAFTANIN NOTLARI

24 ağustos

Hâlâ hapisteler

■ Gümrükseme TİP İl Örgütü'nden bilen kurduktan sonra Kalle Buesgy'nda bir konuşma yaparken büyük üremi arşaların devletleştirileceğini, tepeye ağahına ve tefeciliğe son verileceğini söyleyen TİP kurnucusu öğretmen Mehmet Ezber, AP'li aday Cemal Alemdaroğlu'nun tertibiyle tutuklanmıştır. Halen Gümüşhane Cezaevi'nde yatanınca olan Mehmet Ezber'e isnad edilen suç 'ekomünizm' övmesidir. Sorusunu neticinde yargılanın tahliye kararını vermesine rağmen, TİP kurnucusu, daha sonra Sult Ceza Hakimi tarafından tutuklanmıştır. Avukat Murat Öztekin ve Avukat Mehmet Ali Aslan'ın itirazları da reddedilmiştir. Olaydan sonra baskınlar sırasında parti kurucularından biri istifa etmek zorunda kalmıştır. Bu üzerine Mehmet Ezber'in kardeşi Ahmet Ezber İğdır'dan gelerek birkaç köylü arkadaşını ve Avukat Murat Öztekin ile birlikte TİP örgütünün yönetimini üzerlerine almışlardır. Gümüşhane TİP'lileri, parti genel merkezinin daha fazla ilgi göstermesini beklemektedirler.

25 ağustos

Shell - BP Kredileri

■ Biafra İçişleri Bakanı Mojekwu, Lizbon'da düzenlediği bir basın toplantısında, Nijerya'nın Biafra'ya karşı giriştiği savası devam ettirebilmesinin başlıca nedeninin, Nijerya'ya Shell ve BP şirketlerince verilen krediler olduğunu açıkladı. Mojekwu, «Eğer Shell ve BP şirketleri gerekli krediyi sağlamamış olsa, Nijerya bu kadar önemli miktarlarda silah alamayacak ve barış görüşmelerine yanasmak zorunda kalacaktır.» demistiştir. Öte yandan Peru Hükümeti, International Petroleum şirketinin Peru'daki bütün mallarının devletleştirildiğini açıkladı. Bu yabancı şirketin bütün malları Peru milli petrol şirketine devredilecektir.

Irak'ta idamlar

■ Irak'ta İsrail ve CIA hesabına casusluktan sanks onbes kişi Bağdat'ta idam edilmişlerdir. İdam edilenlerden ikisi yahudi, biri polis komiseri, diğerleri ise asker ve sivildir. Emperyalizmin kontrol ve nüfuzu altına almak için uğraştığı Irak'ta casusluk sürgünden bir yıl içinde idam edilenlerin sayısı 51'dir.

Köylülerin protestosu

■ Elinçlenen köylülerin haklarını aramak üzere girişikleri protesto hareketlerinden biri de Kegan'a bağlı Küçükdoğanca köylülerin tarafından yapılmıştır. Hükümetin sağlık hizmetlerini yerine getirmemesini protesto eden köylüler, muhtarı birlikte Kegan sokaklarında, kasabaharin da katıldığı bir sessiz yürüyüş yapmışlardır. Köy muhtarı, tek doktorun bulunduğu hastaneyeye hasta kabul edilmediğini belirtmiş, «Bizim verdığımız vergilerle kurulan ve beslenen bu hastane bize nedir? Bakıyor? Bizim vergilerimiz nereye gidiyor? Doktorsuzluk ve ilaçsızlıklar olen hastalarımızın sorumlusu kim? Sorumlulara sesleniyorum, vergilerimizi bizim hizmetimize harcayın...» demistiştir.

Uzak Skandalı

■ Bir süre önce tayin edilen THY Genel Müdürü'nün Amerika'dan kiralama için teşebbüs geçtiği iki adet «DC-8» tipi jet uçağı ile ilgili gelişmeler tam bir skandal ve yolsuzluk niteliğine bürünmüştür. Önce uzak firmasının Türkiye'deki temsilcisinin ikinci el olarak aracılık yapması ile bir kira mukavelesi imzalanmış ve hemen uzaklaştırılmıştır. Uzak firmasının THY Genel Müdürü ile yönetim kurulu başkanı derhal Amerika'ya gitmişlerdir. 6 milyon dolara kiralanan uçaklar için 100 bin dolarlık bir döviz transferi de yapılmıştır. Yetkililer, firmamızın elinde uçak olmadığı görünece, bu kullanılmış uçak almak üzere müzakereiere başlamışlardır. Yapılaş hedefi gerek gerek 6 milyon dolardır. Yandaşı 8 milyon dolardır. Ödeyerek 100 bin liralık almak sözümdür.

26 ağustos

TUSLOG davası

■ Amerikan TUSLOG bisnesinde yangın çıkarmaya teşebbüs etmek ve binanın camlarını kırmak iddiasıyla hakkında dava açılan 16 öğrenci, Ankara 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanmışlardır. Sekiz sanığın hazır bulunduğu duruşmada, tutuklu Ankara Üniversitesi Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Attila Sarık'ın tabii talepleri reddedilmesi ve duruma tanık dinlenmesi için baskı güne bırakılmıştır.

Orhan Kemal hasta

■ Sovyet Yazarlar Birliği'nin çağrıda olarak Moskova'ya giden tanınmış yazar Orhan Kemal, uzun süreden beri devam etmeye olaştı. Hastalığının artması üzerine, Moskova Yazarlar Hastanesi'ne yatılmıştır. Öte yandan, Ülvi Uraz Tiyatrosu, yeni sezona Orhan Kemal'in «Bekçi Murtaza» adlı oyunu ile açmak için hazırlıklara başlamıştır. Uraz'ın sahneye koyduğu oyun Arena'da temsil edilecektir.

Debray açık grevinde

■ Che Guevara'nın arkadaşı Fransız yazar Regis Debray, otuz yıl hapis cezasını çekmekte olduğu Camiri'de açlık grevine başladı. Satılık Boliva hükümetince mahkum edilen Debray, esinin kendisini ziyaret etmesinin yasaklanması üzerine bu kararını almıştır.

Danıştay'da dava

■ Ankara'da devrimi işçiler tarafından kurulan İŞÇİ BİRLİĞİ, asgari ücret yönetmenliğinin aleyhinde işverenlerin Danıştay'da dava açmaları üzerine, kendilerinin de işçiler lehine müdahale olarak Danıştay'a başvurduklarını, Danıştay'ın merdivenlerinde yaptıkları basın toplantılarında açıklamışlardır. Birlik Başkanı Metin Gür, «Yeni asgari ücret yönetmenliği de diğerleri gibi kaçır üzerinde kalmıştır. İşverenler şimdi işçilere çıraklık mukavelesi imzalatmağa başlamışlardır. Aşağıda işçilerin asgari ücretler de işçinin insanca yaşaması için yetiştiğinden değilidir. Ankara'da 18 lira gündelikle, hele bu paradan türül kesintiler çıktıktan sonra bir işçinin insanca yaşamaması, artan pahalılık ve soygun karsısında beklenemez. İşveren bunu dahi çok görerek Danıştay'a başvurmuştur. Türk İşde işçisi yüzüştü bırakmıştır. Bu durumda kendi ekmekimizi savunmak görevini İşçi Birliği üstlenerek Danıştay'a başvurmuştur.»

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği kongresi Ankara'da başlamış ve devrimler toplantıya hakim olmuştur. Kongre devam sevincinde devrimi işçilerin karşı grup adaylarına karşı dokunaklı oy alımları ve başkanlığı Münir Aktolga, başkanlığı de Çağatay Anadolu seçmisiştir. Bu arada polise aranan ÖDTÜ öğrencileri kongrede birer konusma yapmışlardır. Sosyal Demokratların teskil ettiği eski yönetim kurulu faaliyet yönenden ibra edilmemiştir. Kocagrede Tunceli Olayları ve İran'daki Sah terörü ile ilgili protesto teigrafı çekilmiştir. Yeni yönetim kurulu seçimleri 1 Eylül'de sonuçlanacaktır.

27 ağustos

Gizli Kaza!

■ Lübnan'da yayınlanan «Araplar Sesi», «Telgraf» ve «Dünya» adlı gazeteler, atom bombası taşıyan bir Amerikan stratejik uçağının Malatya'ya mecburi iniş yaptığı Amerikan ve Türk makamlarının bütün Orta Anadolu'yu yok edebilecek derecede tehlikeli olan bu kazayı kamuoyundan gizlediklerini belirtmektedirler. Türkiye'deki Amerikan üslerinden kalktıktan sonra havanın mecburi iniş yapması olayı ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı, bu konuda kendilerine herhangi bir bilgi etmedigini传递süren, Genelkurmay Başkanlığı «Boyle bir şey yok demistiştir. Beyrut gazeteleri ise, Amerikan uçağının derhal Türk ve Amerikan makamlarına emniyet altına alındığını, kamuoyundan gizlenen olayın 1965 yılında yine Türkiye'deki Amerikan üslerinden kalkan ve atom bombası taşıyan Amerikan uçağının Karadeniz'e düşmesi olayının benzediğini ifade ederek Amerikan emperyalizminin yalnız Türkiye'yi değil, bütün Ortadoğu'yu tehdit ettiğini yazmışlardır.

ODTÜ'de seçimler

■ Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği kongresi Ankara'da başlamış ve devrimler toplantıya hakim olmuştur. Kongre devam sevincinde devrimi işçilerin karşı grup adaylarına karşı dokunaklı oy alımları ve başkanlığı Münir Aktolga, başkanlığı de Çağatay Anadolu seçmisiştir. Bu arada polise aranan ÖDTÜ öğrencileri kongrede birer konusma yapmışlardır. Sosyal Demokratların teskil ettiği eski yönetim kurulu faaliyet yönenden ibra edilmemiştir. Kocagrede Tunceli Olayları ve İran'daki Sah terörü ile ilgili protesto teigrafı çekilmiştir. Yeni yönetim kurulu seçimleri 1 Eylül'de sonuçlanacaktır.

Türk İş Mitingi Fiyaskosu

Amerikalı işbirlikçi Türk İş yöneticilerinin aylardan beri dillerinden düşürmedikleri işçileri sokakta dökmek tehdidi, ANT'ın aylarca önce belirttiği gibi, tam bir fiyaskoya sonuçlanmıştır. Basırınları bir aydan fazla suren, yüzbinlerce lira sarfedilen ve 100 bin kişinin katıldığı Türk İş yöneticilerince İstanbullu işçilerin katıldığı mitinge katılanların sayısı, bütün gayretiyle rağmen onbinin bulamamıştır. Tamamen bir damaklı doğus olsun miting, resmi makamların müsamahesi içinde cereyan etmiş, polisler tarafından sempati gösterileri yapmışlardır. Polis, tademce, mitinge işçi Birliği adındaki devrimi gözeteği dağıtmak isteyen gençlere karşı zor kullanmış. 21 kişiyi tutuklamıştır. Polisin bu tutumunu karşılıkta Ankara İşçi Birliği Başkanlığı'nu bildiriyi yaşamıştır: «Tabanıza yanaşan her zaman seni sendikacılık cemberine sıkıştırın ve sizin elden gitmemesi için tırı dağlerele basıvuran Türk İş'in mitinginde dağıtmak üzere bastırın İşçi Birliği Gazetesini». «Zel nizamı teplatılmıştır. Birliğimiz tek amacı, işçinin onufse miladelerine katkıda bulunmaktır. İşçiyi basmak yapanlar ve uyazanızda için gayret sarfedener bir gün mutlaka busus konuban 100 liralı vereceklerdir.»

Tandogan Alanı'ndaki mitinge katılanların sayısı, bütün gayretiyle rağmen onbinin bulamamıştır. Tamamen bir damaklı doğus olsun miting, resmi makamların müsamahesi içinde cereyan etmiş, polisler tarafından sempati gösterileri yapmışlardır. Polis, tademce, mitinge işçi Birliği adındaki devrimi gözeteği dağıtmak isteyen gençlere karşı zor kullanmış. 21 kişiyi tutuklamıştır. Polisin bu tutumunu karşılıkta Ankara İşçi Birliği Başkanlığı'nu bildiriyi yaşamıştır: «Tabanıza yanaşan her zaman seni sendikacılık cemberine sıkıştırın ve sizin elden gitmemesi için tırı dağlerele basıvuran Türk İş'in mitinginde dağıtmak üzere bastırın İşçi Birliği Gazetesini». «Zel nizamı teplatılmıştır. Birliğimiz tek amacı, işçinin onufse miladelerine katkıda bulunmaktır. İşçiyi basmak yapanlar ve uyazanızda için gayret sarfedener bir gün mutlaka busus konuban 100 liralı vereceklerdir.»

Kimlerin partisi

■ Egemem sınıfların ve emperyalizmin Türkiye'de bekçiliğini yapmakla kendisini görevli sayan Milli Hareket Partisi'nin sınıfsal niteliği her geçen gün biraz daha belli olmaktadır. MHP'nin yönetim örgütleri tamamen zenginlerden kurulmaktadır, komando örgütlerine ise bogaz topluğuna aldattılmış halk çocukları sürülmektedir. İste MHP'nin yeni kurulan Kars İl Yönetimi Kurulu: Başka Cengiz Alkan (müteahhit), 2. Başkan Burhanettin Uyanık (Töccar), Sekreter Erbay Çapan (Gazeteci), Ali Nker Karahan (Töccar), Erdag Metan (Töccar), Sadri Güldür (Müteahhit), Mehmet Emin Sahin (Töccar), Muhsin Yıldırım (Töccar), Bayram Bilekten (Töccar), Hasan Berberoglu (Oteleci), Kazim Tüfekçi (Esnaf).

Müteahhit Kuru?

■ Merkez Bankası'nın resmi bültenlerinde Sterling'in karşılığı 21 lira 59 kurus olarak gösterildiği halde, hükümet NATO müteahhitlerine 25 lira üzerinden ödeme yapmaktadır. Son bir yıl içinde yedi yatırımlara girilmeyen NATO'nun geçmiş yıllarda devam eden bazı yatırımlarılığın de - İngiliz parası ortak para finitesi kabul edildiğinden - bu esas üzerinden ödeme yapılmaktadır. Sterlingin değerinin düşmesinden sonra müteahhitlerin müraaaatı üzerine bu kur kabul edilmiştir.

Orduda değişiklik

■ 30 Ağustos dolayısıyla orduda geniş çapta değişiklik yapılmış, Haydar Sükan Genelkurmay İkinci Başkanı, Ortaç Noyan Milli Güvenlik Kurulu Sekreteri, Kemal Atabay 1. Ordu, Faik Turan 3. Ordu, Faruk Güler de 2. Ordu komutanları olmuşlardır. Celal Doğan, ebaçar hocalarını özel okullara gitmelerini, adiye koridorlarında dava kovalamalarını önlemek, özel muayenehaneler yerine devlet hastanelerinin görev yapmasını sağlamak için girişikleri direniş hareketlerinin kamuoyuna «sunavdan kaçmak» şeklinde yansıtılmıştır. Sıtkı Coşkun da, Türkiye'de «1960'tan bu yana devrimci sınıfların kristalzasyonunu gerçekleştiginiz» belirtmiş, edicta öziemis içinde bulunmadıklarını ve sunavlara gireceklerini söylemiştir. Coşkun, sunavlardan sonrasıyle emeklerinin enekisi halâ döntükolarak yürütüleceğini de açıklayarak «CIA ajanları, burjuva usaklıları Üniversite yönetiminde kaldıkça üniversiteleri dâznez» demistiştir.

Tural'ın hedefi

■ Eski Genelkurmay Başkanı Tural'ın emekliye ayrıldıktan sonra politikaya bahkiama atlaması ve ilk olarak karışımı MP'den aday yapmıştır. Tural'ın politikadaki yerinin ne olacağı ise Bayan Tural tarafından söyle açıklanmıştır: «Kocam Türkiye'de nüancı derecede önemde görevi sırasında taşıyordu. Bugün anacak ikinci derecede önemini olan bir görevi yüklenemeyeceğim. Çeşitli işlerde yardım etmek istiyorum. Cemal Tural, başbakanlığa oyndamaktadır.

Öğrenci Forumu

■ İstanbul Üniversitesi'ne devrimci öğrencileri 1968-1970 ögesim yirmi üç forumunda, sunavlara girilmesini ve söylemlerin sunavlardan sonra sürdürülmesini kararlaştırılmışlardır. Celal Doğan, ebaçar hocalarını özel okullara gitmelerini, adiye koridorlarında dava kovalamalarını önlemek, özel muayenehaneler yerine devlet hastanelerinin görev yapmasını sağlamak için girişikleri direniş hareketlerinin kamuoyuna «sunavdan kaçmak» şeklinde yansıtılmıştır. Sıtkı Coşkun da, Türkiye'de «1960'tan bu yana devrimci sınıfların kristalzasyonunu gerçekleştiginiz» belirtmiş, edicta öziemis içinde bulunmadıklarını ve sunavlara gireceklerini söylemiştir. Coşkun, sunavlardan sonrasıyle emeklerinin enekisi halâ döntükolarak yürütüleceğini de açıklayarak «CIA ajanları, burjuva usaklıları Üniversite yönetiminde kaldıkça üniversiteleri dâznez» demistiştir.

Uçak Kaçırdılar

■ Filistin'deki marxist-leninist Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nin «Che Guevara» komando grubu tarafından TWA'ya ait bir Boeing 707 yolu uçağı Atina'ya giderken kaçırmış ve Şam'a indirilmiştir. FDHHC komandoları, «Çok sayıda Filistin'in ölüm ve sefaletinden sorumlu bir yolcuya ele geçirilmek için uçağı zaptettiklerini» açıklamışlardır.

DOĞAN ÖZGÜDEN

Ya seçim sonrası?

D

ERGİMEZİN okuyacına sunulduğu günlerde, partilerin milletvekilli adaylarını belirleyen öncelikler sonucumuz olacaktır. Hemen hemen bütün partilerde before menfaat gruplaşmaları dolayısıyla bu öncelikler, bugüne dek hiçbir seçimde görülmemiş iğrenç bir kulis faaliyeti şeklinde cereyan etmiş, seçilene kim olursa olsun, önlümüzdeki dönem parlamentoda 34 milyon Türkiye vatandaşının temsil edecek 450 kişi arasında daha simdiden itibarımdan çok soy kaybezmıştır. Kuruluların temelinde ekar hospisi bulunan burjuva partilerinin bu öncelik bataklığında bishir asağıkık oyun çevirerek doblemmelerini yadrigıracak değiliz. Bu, şüphesiz, yapılarının gereğidir. Bizim için asıl üzücü olan ve üzerinde durulması gereken nokta, Türkiye'nin tek sosyalist örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'nin tek calışmalarının da, özellikle büyük kentlerde, burjuva partilerinden geri kalmayacak bir seviyelik içinde cereyan etmiş olmasıdır. Örneğin İstanbul, en fazla milletvekilli ekarnı makam bulunduğu ve hizip basları adaylıklarını bu şehirden koymuştu için, çeşitli listelerin elden ele dolastığı, iftiranı, camur atanması en adı örneklerinin verildiği bir kulis faaliyetine sahne olmuştur. Aylardan, hatta yıldardan beri İstanbul teşkilatıyla ilgilenmeyen yöneticiler, srf milletvekilliği için ilge ile, ev av mekik dokunuşlar, partililerden oy ko-partabilmek için aksa ghumruk combazları yapmışlardır.

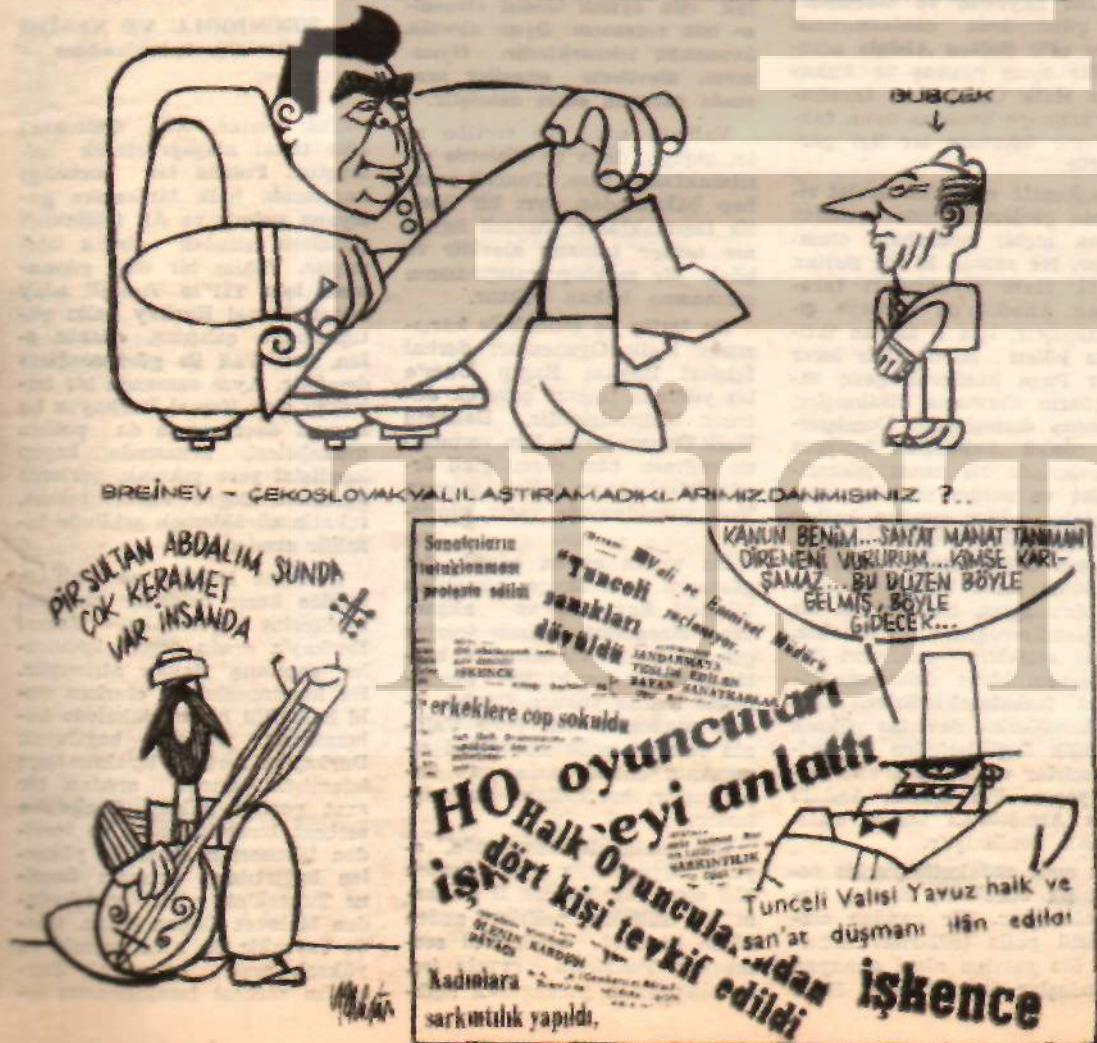
A

SLINDA bu sonuca şapnamak lazımdır. Yıldardan beri örgütlenmemeyi tabelâ asımladan, parti disiplinini fikir tartışmalarına tahammülsizlikten, propagandayı birtakım kılıçları tekrarlamaktan ibaret olanan yöneticilerin elinde bir parti, sosyalist parti de olsa, bu hale düşecektir. Nitelik, bu sakat tutumun olumsuz tezahürleri önce arka arkaya yapılan iki büyük kongrede ve nihayet bu öncelimde görülmüştür. TIP, 1969 seçimlerine, amblem değişikliğinden başka hiçbir yemink getiremediği gibi, burjuva partilerine yakışır iç çekişmeler ve cırkın kulis faaliyetleriyle 1965 çizgisinin de gerisine düşmüştür. Görünüş odur ki, genel merkez kontenjanlarının kullandığı da, bütün bu olup bitenlerin üstünde tuy dikenectir. Böyle bir görünüş içerisinde 1969 seçimine katılan Türkiye İşçi Partisi'nin bagart şansı ne olacaktır? TIP, her şeye rağmen, dört yıl önce sine göre daha fazla oy alacaktır. Çünkü, burjuva partileri karşılıkta başka alternatif olmadığını, gün geçtikçe binişen kitlelerin oy vereceği başka birgit yoktur. TIP'in bu seçimlerdeki oy artışı, parti yöneticilerinin çalışmalarının eseri olarak kabul edilemez. Bu kendiliğinden meydana gelen bir artış olacaktır. Ama bu artı, partinin geçmiş geçmiş yöneticilerini, kitleleri daha büyük oranları binişenlendirmek ve partisinin oyunu çok daha yükseklere çıkartamamak sorumluluğundan kurtarmayacaktır.

Y

USARIDA da belirttiğimiz gibi, başka alternatif olmadığı için, Türkiye İşçi Partisi'ni herşeyde rağmen desteklemek tüm sosyalistlerin görevidir. Ama önlümüzdé seçime birbirinden az bir zaman kalmıştır. Seçim dönemi göz açıp kapaymaya kadar geçecektir. Seçimlerde herşeyde rağmen TIP'i desteklemek sorumluluğuya karşı karşıya bulunan sosyalistler, seçimden sonrası döneme için de, Türkiye sosyalist hareketini sağlam bir çizgiye oturtmak üzere bugünden kendilerini hazırlamakla yükümlüdürler. Kendiliğinden oy artışı kendilerine mal edecek yöneticilerin ve parlamentelerin, seçimden sonra ctepeden innes meydâsında partisi kendileri için bir idikensiz gül bahçesi haline getirmelerine göz yuosulacak midir? TIP'in bu burjuva parlamentarizminin tuzakları içerisinde devrimci nitelikini yitirmesine ve Türkiye sosyalist hareketini temsil etmekten uzaklaşmasına meydan verilecek midir? Seçimlerde parti olarak TIP'i destekleyen sosyalistler, seçim sonrasında sorunları üzerinde de simdiden düşüremek sorundadırlar. Bu, devrimci niteliklerini sahib olan yöneticilerin değiştirilmesinden, bugün bir sosyalist hareket için yetersizliği sabit olmuş bulunan parti programının geliştirilmesine kadar varan genis ve köklü bir çapmayı gerektirmektedir. TIP'in bir sosyalist parti olarak ayakta kalması ve gelişmesi simdiinden başlayacak bu şahsiyete bağlıdır.

• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

Tunceli'de Pir Sultan Abdal olayları sırasında Emniyet Müdürü tarafından tabanca ile ateş edilerek ajanlardan yurulan Mehmet Kılan yerde kanlar içinde yatıyor

Tunceli'deki Pir Sultan Abdal olayları

Anadolu Halkına 400 Yıl Sonra Hâlâ Hızır Paşa Zulmü

**Yürü bö Hızır Paşa
Senin de çarkın kırılır
Güvendığın padışahın
O da bir gün devrilir!**

Bundan tam dörtylez yıl önce halk ozanı, Ceberrut Osmanlı yönetiminin halk düşmanı zaimlerine böyle meydan okuyordu.

Pir Sultan Abdal, bir Alevi ozanıydı. 16. Yüzyıl'da Sivas'ın Banaz köyünde doğdu. Asıl adı Haydar'dı. Kanuni döneminde ceberrut Osmanlı idaresine başkaldırmış, Padışah'ın mütettab adımı Hızır Paşa tarafından yakalanarak idam ettilenmişti. Ama idam edilmeden önce Pir Sultan Abdal'ın ismi, miladelesi ve şirleri unutulmadı, aksine günden güne büyüyen bir efsane halinde sadece Alevilerin değil, tüm ezilen Anadolu halklarının gözünde zulme kar-

şı savaş bayrağı olmuştu. Pir Sultan Abdal şirlerini duru halk diliyle ve coşkun bir ritimle söylediğine için deyişlerinden dilsinemiştir.

Nasıl bir Şeyh Bedrettin'in unutulması mümkün değilse, Pir Sultan Abdal'ın da unutulması mümkün değil. Zira aradan yüzlerce yıl geçmiş, fakat mazlum Anadolu halklarına karşı bürokrasının zulmü, baskısı değişimemiştir. Yüzlerce Bâbîl'de, daha sonra da Ankara'da fistlenen zorba bürokrasi kiteleri ezdikçe, sömürdükçe, milyonlarca insan yaşama ve dayanna güçlerini bu tarihin sonsuzluğuunda işil işil pırıldayan kahramanlara sarılmaktan bulmuşlardır.

İste geçen hafta önce Elazığ'da, daha sonra da Tunceli'de patlak veren kanlı olaylar, Pir Sultan Abdal döneminden

beri Anadolu'da halka zulüm başında hiçbir seyin degişnedeni bir kez daha ortaya koymustur. Garip tecelli, Elazığ ve Tunceli olaylarının da kahramanı, yine vücutu dörtylez yıl önce ortadan kaldırılan Pir Sultan Abdal'dır.

Genc tiyatro yazarı Erol Toy, bu halk kahramanı ve ozanının hayatını ve mücadeleşini günümüzde canlandırmak üzere «Pir Sultan Abdal» adında bir oyun yazmış ve Ankara'da Halk Oyuncuları tarafından sahneye konulan oyun tâmililerin tizerinde bir ilgi görmüştür.

Baskentte ve bütün devlet ricalanın gözleri önünde oynanan oyuna hiçbir müdahale olmamıştır. Ne zaman ki Pir Sultan Abdal, Halk Oyuncuları tarafından Anadolu'da turneye gitkârlımlı, iste o zaman iktidarın kölesi bürokratlar birer Hızır Paşa kesilerek genç sanatçılara karşına dikilmişler, «Olmasa» demislerdir. Demislerdir, çünkü Ankara'da burjuva muhitlerinde bir sanat gösterisefâlet ve zulüm altında yaşayan telakkî edilen oyunun, halkınlığı, nüfusunu coğunuğunu alevilerin feküdü ettiği Doğu Anadolu'da daha başka etkiler uyandıracagım, halkı daha bir bilinclendiriceğimi bilmekte, temsil etkileri sınıfların durumlarını biraz daha sarsılaçağım farketmektedirler. Esasen kendilerine devletin yüksek güvenlik örgütlerinden bu yolda emir verilmiştir. «Ne yapım, Pis Sultan Abdal! Doğu Anadolu'da temsil ettirmeyin» denilmiştir.

Devrimci Hilvan yüksek tâhsil gençliği olarak, Hilvan'daki toprak ağasının köylü ve halkı ezip işi kaymakamı dövdürmeye kadar anımsası gerçekini yazdıgımız için ANT Dergisi'ne teşekkürlerini borç biliriz.

Doğu'da ve özellikle Hilvan'da toprak ağaları sivilizasyon CHP ve AP'ye dayayarak halkı ezmektedirler. Toprak reformu ve düzen değişikliği gibi yalan vaadlerle köylü ve fakir halkı aldatan CHP şeflerini, halkumuz ağa baskısında inlemesine karıştılar olarak seyirci kalan AP kodamanlarını lanetleriz.

Halkı ezip kaymakamı dövmeye kadar işi azıtan Paydas ve diğer toprak ağalarını devrimci Hilvan Gençliği olarak protesto ederiz.

Hilvan gençliği toprak ağalarını protesto etti

Devrimci Hilvan yüksek tâhsil gençliği olarak, Hilvan'daki toprak ağasının köylü ve halkı ezip işi kaymakamı dövdürmeye kadar anımsası gerçekini yazdıgımız için ANT Dergisi'ne teşekkürlerini borç biliriz.

Doğu'da ve özellikle Hilvan'da toprak ağaları sivilizasyon CHP ve AP'ye dayayarak halkı ezmektedirler. Toprak reformu ve düzen değişikliği gibi yalan vaadlerle köylü ve fakir halkı aldatan CHP şeflerini, halkumuz ağa baskısında inlemesine karıştılar olarak seyirci kalan AP kodamanlarını lanetleriz.

Halkı ezip kaymakamı dövmeye kadar işi azıtan Paydas ve diğer toprak ağalarını devrimci Hilvan Gençliği olarak protesto ederiz.

Fethi Kaya (Hukuk Öğrencisi), Serif Abak, Sabri Aksoy (Kimya Fakültesi), Nuri Sahîk, Ramazan Bebe (Edebiyat Fakültesi), Suphi Yıldız (Galatasaray Özel Eczacılık Yüksek Okulu), Said Inal (Öğretmen)

Oyuncuları'na üzerine saldırmıştır.

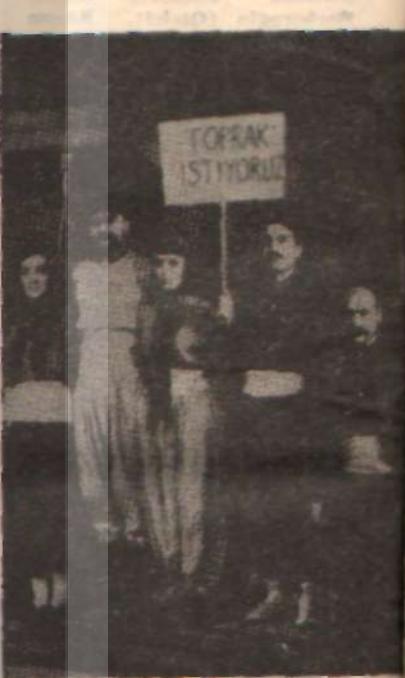
Aynı tertip daha sonra Tunceli'de tezgahanın istenmiştir. Halk Oyuncuları, Pir Sultan Abdal'ı temsil etmek üzere Tepebaşı Sineması'na kiralımlıdır. Oyun hazırlıkları yapılmışken Tunceli Valisi Erol Yavuz duruma müdahale ederek, «Bu oyunu temsil etmemize izin veremem. Oyun alevilik konusunu işlemektedir. Oynaması, alevilerle sınıflar arasında çatışma olur» demistiştir.

Vall'nın nasıl bir tertibe alet olduğu, daha su sözlerde sırtmaktadır. Zira, Tunceli mezhep bakımından ayrı bir özellik taşımaktadır. Tunceli halkının hemen tamamı alevlidir ve böyle bir mezhep çatışmasının çökmesine imkan yoktur.

Bu tertip ve müdahale karısında Halk Oyuncuları derhal İçişleri Bakanı Ragıp Uner'e bir yıldırım telgraf çekerek durumu bildirmiştir. Bakanın Halk Oyuncularına izin vermesi, bazı resmi gizli örgütlerden alınan talimatla uygun Vali yasaklamada israr etmiştir.

Bu arada oyuna büyük ilgi gösteren halkın satışa çıkartılan billetleri kapışması ve akşam üzeri sinemanın önünde içeriye girmek üzere toplantıya başlamıştır. Ne var ki, içeri girmelerine imkan yoktur. Çünkü, oyun saatinden çok önce Vall'nın emriyle polis kuvvetleri sinemanın öndü tümden kapatılmışlar, barikatlar kurmuştur.

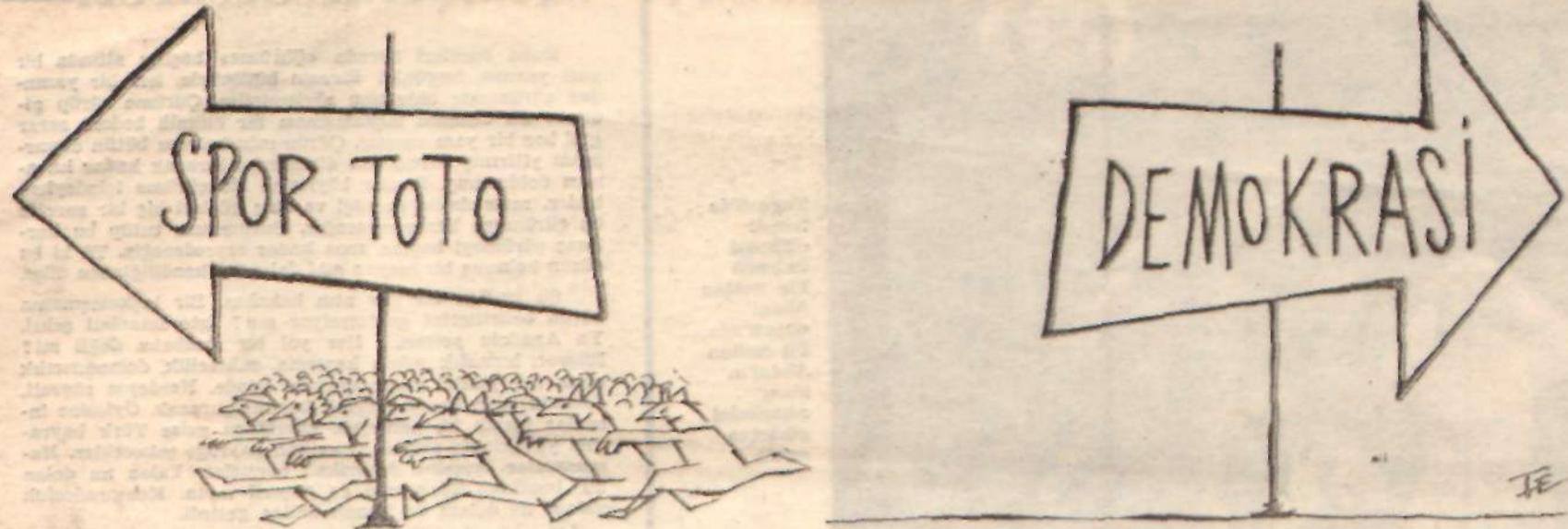
Bu müdahale kargasında, oyunu seyretmeye gelenlerden biri olan TIP Tunceli İl Başkani Ali Gültekin, polislere neden böyle hareket etkilerini sormuştur. Polislere cevabı ise, hareketlerinin gereklisini açık-

NEÇMİOĞLU VE NESİMİ
— Tunceli'de tutuklandılar —

lamak yerine, Ali Gültekin'i sille tokat alağı etmek olmuştur. Polisin bu zorbalığı karşılıkta halk birbirine galeyana gelmiş ve Ali Gültekin'i polislerin elinden almak istemiştir. Vahim bir olay çıkmaması için TIP'in Tunceli adayı Kemal Burkay halka yataştırmaya çalışmış, «Sakin olsun, ben Vall ile görüşeceğim» demiştir. Ayn zamanda bir hukukçu olan Kemal Burkay'ın bu kanunu davranışına da polisin mukâbesi, arkasında koşup kendisini yere yıkmak, yerlerde karakola doğru küfür, tekme, tokatla sırıklemek şeklinde tezahür etmiştir.

Emniyet Müdürü ve Vall'nın içerde hazır beklediği emniyet merkezine götürülen Kemal Burkay'a orada çeşitli işkenceler yapılmış, dayak atılmıştır. Bu kanunsuzlıklar olurken dahi halk fâli bir müdahalede bulunmamış, sadece bağırarak Burkay'ın serbest bırakılmasını istemiştir. Ancak aradan bir saat geçtiği halde Burkay'ın serbest bırakılmaması ve içeriiden işkencenin etkisiyle yükselen bağırtıların artması üzerine Tunceli'nin yigit gençlerinden Mehmet Doğan Kılan, elinde bayrakla önsüze geçmiş ve yüksek sesle bağırarak Burkay'ın serbest bırakılmasını is-

DEVRİM STRATEJİSİ AÇISINDAN

OSMANLI TOPLUM YAPISI

Muzaffer SENCER

SON yıllarda Türkiye'de iki türde devrimci kanat, bir yandan sosyalist türde, öte yandan sosyalist eylem planında derin tutum ayrınlıklarına yol açan çatışmalar belirmiştir. Bu çatışmalar, Türkiye solunda politik çatlamalara ve sosyalist güçlerin eylemde bölünmesine kadar varlığını sürdürmektedir. Bu iki devrimci yanyan organlarında olduğu kadar, işçi ve gençlik arasında güçlülük yarınlar bulan ve kökü çatışmalara yol açan ou ayrılmak, bilkenin devrimci potansiyelini sınırlandıracak, devrimci gelişimini güçlendirmecek bir yoğunluktadır.

Türkiye solunun bölünmesine varan où çatışmaların doğuran görgüler, bazı ayrıntılar bir yana bırakılarak iki ana öbekte toplanabiliyor:

Her iki kanat da, antiemperyalist, yani milli devrimin gerekliliği konusundan uzlaşmamaktadır. Ve yine her iki kanat da, emperyalizme karşı savagın geniş cephe halinde yapılmamasından yanağıdır. Tarihsel, bu cephelin dokusu ve bu savagın nasıl yürütüleceği noktasında ortaya çıkmaktadır.

Güçbirlikçilerin, milli burjuvazide de dahil, her türlü milli güclere, herhangi bir sınıf ve onun örgütünün önemi olmaksızın, anti-emperyalist bir mücadele onu devrimci güçler arasına soktuğu için, milli devrimin antikapitalist, yani sosyalist bir plana yürütülmemesine karşıdır.

Güçbirlikçiler, komprador burjuvazide dosdoğru yerli burjuvaziyi milli saylığı ve antiemperyalist mücadele onu devrimci güçler arasına soktuğu için, milli devrimin antikapitalist, yani sosyalist bir plana yürütülmemesine karşıdır.

Oysa, TIP yöneticileri yerli burjuvaziyi emperyalizmin işbirlikçisi saydıkları için antiemperyalist bir mücadele onu devrimci güçler arasına soktuğu için, milli devrimin antikapitalist, yani sosyalist bir plana yürütülmemesine karşıdır.

Hangi güçler ve nasıl yürütüleceği konusunda anımsamazlığa düşmekle birlikte amilli devrimin gerekliliği üzerinde uzlaşan bu kanat, antifeodal, yani demokratik devrimin zorluluğu söz konusu olmaktadır, görüş ayrılığuna dikkichtetir.

TIP yöneticileri emperyalizmin işbirlikçisi olarak ve tarihi kesimindeki kapitalist üretim ilişkilerinden yararlanan ağa simdi kargantiemperyalist ve antikapitalist bir mücadelede yeterli olacağının ve ayrıca antifeodal, yani demokratik bir devrimin gerekliliği konusundadır. Oysa, güçbirlikçiler, emperyalizmin işbirlikçisi değil, bir afeodal sınıfı sayıkları ağalarına kargantiemperyalist mücadelede yetersizliği, antikapitalist mücadelede imkanızlığı göründüğünde, millileşmeyi tamamlayacak ve eksekütif burjuva toprak mülkiyetinin yaygınlaştırarak bir antifeodal, yani demokratik devrimi zorlu bulmaktadır.

O halde Türkiye solunda görülen bölünmenin agrîkîk merkezleri:

a) «Millî devrim stratejisi», b) «Demokratik devrimin gerekliliği olmadığı türde toplamak»dır. Bu iki tarihsel konusu da kabaca;

a) Millî burjuvazisinin varlığı, b) Feodal sınıfın varlığı, serüntüne geri götürülebilir.

İste bu araştırmada (ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan Osmanlı Toplum Yapısı adlı kitabı), Türkiye solunun bölünmesine varan bu iki sorundan ikincisi, yani Türk toplumunun tarihinde feodal bir aşamanın bulunup bulunmadığı sorunu üzerinde durulmuştur. Böylece bir yandan tarihsel köklerine inilerek günümüz Türkiye'sinde tarihi kesişinde yürürlükte olan ilişkiler aydınlatılmaya çalışılmış, bir yandan da dolayı olasık ikinci soruna, yani millî burjuvazı serüntüne deгilmiştir.

Bu çalışma, günümüzde Türkiye'de stratejik bir önemini olan Osmanlı toplum yapısının temel niteliğinin belirlenmesi ve bu niteliğin çeşitli toplum tiplerinin temel kategorileri açısından çözümlenmesi yolunda bir denemedir.

Osmanlı toplum yapısı, bugüne kadar değişik metodlarla ele alınmış ve bunun sonucu olarak çeşitli sekillerde nitelendirilmiştir. Kullanılan metodların farklılığı yüzünden bu alanda belirenlere göre çeşitli tiplerin, serüntü daha da karmaşık bir görünüş kazanmıştır.

Örneğin, Osmanlı toplum yapısına kendi metodlarıyla eğilen tarihçiler, onun somut görünüşü ve kendine özgü niteliklerini üzerinde durarak diğer toplumlardan ayrıldığı yönü ortaya koymaya çalışmışlardır. İşte bu metoda tarihçiler Osmanlı toplumunun çağdaş, Batı toplumları gibi feodal olmadığını öne sürümiş, ama hangi tipten sayılması gerektiği konusunda bir ipucu vermemiştir.

Oysa sosyal bilimler, tek tek toplum yapılarını özel görünüşlerinden sıyrarak genel tiplerde geri götürmek ve böylece bağlı oldukları kanunsallığı belirlemek zorundadır. Bu yüzden Osmanlı toplum yapısının sosyal bilimlerin metoduyla ele alınması, bu yapıyı somut görünüşlerinden soyutlaması, ayrıca ve egenin niteliğine dayanarak tipolojisini yapmaya çalışılmışlardır.

Serüntü bu metoda yakışanlar, coğulluk. Osmanlı toplumunun ana nitelik bakımından feodal toplumlarla aynı yapıda olduğu ve bu bakımından feodal toplum tiplerinden kayıtları gerektiği görünümü benimsememiştir.

Öte yandan, yine bu metoda kullananlardan bir kısmı, toplum tipolojisi alanında Marx'ın son yıllarında aktif bir önem kazanan görüşlerinden yararlanarak Osmanlı toplum yapısını, Doğu veya Asya tiplerinden saymıştır.

Yine aynı doğrultuda, Osmanlı toplumunun her iki tipi de kusatılacak şekilde pre-kapitalist olarak nitelendirildiği görülmüştür.

Sosyal bilimlerin metoduyla Osmanlı toplum yapısının tipolojisini yapanlar arasındaki bu görüş ayırtlığı nedeni, çeşitli toplum tiplerinin temel karakterlerinin yeterince belirlenmemiş olmasıdır. Bir toplum yapımı bir tipe sekarak dayanı-

maya gereken bu temel kategori, o tipin özgüllüğünü sağlayan, ona tarihsel evrim süreci içinde kendine özgü bir aşama özelliği kazandıran ana niteliktir.

GERÇEKTE, marksist tarih anlayışına göre, insanlık tarihi, başlangıcından bu yana bir evrimleşme sürecidir. Tarih, başlangıçta bir komünal topluluk uyesi olan insanların giderek bireyleşmesi, yani emeğin giderek çalışma objektif koşullarından ayrılarak özgürlüğe sürecidir. Bu süreç içinde her aşama, her üretim biçimini veya her toplum tipi, giderek birbirinden ayrılan emekle objektif çalışma koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin değişik bir ifadesidir. Bu bakımından toplum tiplerinin temel kategorisi, emekle çalışmanın objektif koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin türüdür.

Kendilikinden gelişen ilk insan topluluğu aşamasında, emekle çalışmanın objektif koşulları arasında organik bir ilişki söz konusudur.

Asya veya Doğu sisteminde, emekle çalışmanın objektif koşulları arasında bir mülkiyet ilişkisi doğmuştur. Burada, bireye toprak mülkiyetini değil, tasarruf hakkını veren doğrudan bir komünal mülkiyet vardır. Bu yüzden, bu sistem evrime en dirençli olanıdır.

Antik üretim biçiminde bu ilişki, birlikte bulunan devlet ve özel mülkiyet ilişkisidir. Komünal mülkiyet, özel mülkiyetin bir öncüsü olmakla birlikte, bireyin özel mülkiyetinin ayrı bir varlık alanı vardır. Burada emekle toprak arasındaki ilişki Asya Üretim Bigimi'ne oranla gevşemiş durumdadır.

Cermen üretim biçimindeyse, komünal mülkiyet, temel olan özel mülkiyetin bir tamamlayıcı olarak belirtili için mülkiyet ilişkisi daha bireycidir. Bu yüzden bu tip, evrime daha elverişli bir几步u aşmadır.

Feodal üretim biçimindeyse, emekle çalışmanın objektif koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisi komünal niteligidenden olsunla kurtulmuştur. Bu bakımından feodalizm, emekle toprak arasındaki somut ve en gevşek bağlılığı ifade eden, mülkiyetin özelliği bir aşamadır. Başka bir deyişle, tarihsel olarak feodalizm, emeğin, objektif çalışma koşullarından ayrılarak özgürlüğe ve mülksüzlegme sürecinde son aşama olan kapitalist üretim biçimini öncelenen ve hazırlayan bir toplum tipidir. Yani emeğin özgürlüğüyle kapitalizmin öncüsü oluyor.

İste bu bakımından, bu metoda herhangi bir toplum yapısının tipolojisini yapmak, yani onu, bu aşama veya tiplerden birine sokmak demek, o yapıda emekle objektif çalışma koşulları arasındaki mülkiyet ilişkisinin türüne belirlemek demektir. Bu ilişkinde belirtilen somut biçimler son çözümlemede önemlidir.

Bu açıdan bakıldığında, Osmanlı toplum yapısının feodal olduğu yönündeki görüş, bir ikilem (dilemma) ile karşı karşıyadır. Böyle ki:

Arolat tahliye edildi

ANT'in bu hafıza yayınladığı «Devrim Stratejisi Açılarından Osmanlı Toplum Yapısı» adlı eserinde değerli bilim adamımız Muzaffer SENCER, Türkiye'deki devrim stratejisi tartışmalarına ışık tuttuktan sonra doğru stratejinin saptanması bakımından büyük önem taşıyan Osmanlı toplum yapısı üzerine çeşitli görüşleri birer birer eleştirmekte, soruna marksist açıdan eğilerek feudalite iddialarını birer birer çürütmekte ve Osmanlı toplum yapısının temel nitelğini belirlemektedir. Bu sayfada kitap hakkında genel bir bilgi vermek üzere giriş ve sonuc bölümünden yaptığımız bir seçmeyi okurlarımıza sunuyoruz.

Feodalizm, çözülebilir bir kusal yapı temelinde, iç dinamigiyle, emeğin objektif çalışma koşullarından ayrılmaması sağlayan kapitalizmin en temel tarihsel ön koşulunu hazırlayan bir tiptir. Bu yüzden feodal Batı toplumları, evrimleşerek kapitalizm aşamasına dönüştülerdir.

OSMANLI toplumunun iç evrimle kapitalizme dönüştüğü bir tarihsel gerçek olduğuna göre, aynı tipten olduğu ileri sürülen iki yapı arasındaki temel kategori, yani evrimleşme farklılığının hesabı verilemeyecektir. Bu farklılığı, tiplerin evrimleşme dinamiginden bağımsız (coğrafi keşifler v.b. gibi) bir takım tarihsel olaylarla açıklamak, toplum tiplerinin evrimleşmesindeki kanunsallığı tanımamak olacaktır.

Bu bağından, Osmanlı toplum yapısının, egenem mülkiyet ilişkilerinin türü açısından, feodalizme değil, Asya veya Doğu sistemine benzediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Osmanlı toplum yapısı için Asya veya Doğu sistemini savunanların yaptığı gibi, bu tipi Marx'ın çözümlemesinde bir örnek olarak kullanıldığı Hint toplumunda kazandığı somut görünüşle ele alınmak, Osmanlı toplumu açısından yaniltıcı olacaktır.

Gereken, temel kategorisi, doğrudan komünal mülkiyet olan Asya Tipi Uretim Bicimi, çeşitli koşullar altında değişik biçimler kazanan bir genel tip özelliğine taşımaktadır. Asya Tipi Uretim Bicimi, azgelişmeliğin toplum yapısı açısından çözümlemesinde yararlı bir model olarak anam kazanır.

Gereken, Osmanlı toplumunda egenem bir nitelik taşıyan miri toprak rejimi, emeğin objektif çalışma koşulları arasında doğrudan bir komünal mülkiyeti ifade etmektedir. Bu komünal mülkiyet, emeğin objektif çalışma koşullarından ayrılarak özgürlüğmesine, yani köylünün yığınlar halinde topraktan koparak özgür emekçi haline dönüşmesine imkan vermemiştir. Osmanlı toplum yapısının bu temel niteliğidir ki, belli bir ticaret ve tefeci sermayesi ve gelişmiş bir şehir zanaatinin varlığını rağmen, bir kapitalist gelişimi engellemiştir.

Evrime karşı dirençli olan Osmanlı toplumu, ancak 16. Yüzyılın ikinci yarısından sonra, Batı kapitalizminin çözümci etkilerileyile yapısal değişimlere uğramıştır. Böyle ki, ilk planda Batının ekonomik üstünlüğünün doğurduğu mali sorunlar yüzünden vergi sisteminde yapılan kökü değişimlere, miri toprak rejimi giderek çözülmüş, buna paralel olarak emeğin özgürlüğmesi durumu belirmiştir.

Öte yandan iç dinamikle özgür emek durumu hazırlanmadığı için, el zanaatları düzeyinde kalan Osmanlı endüstrisi, Batının manüfaktür endüstrisini ucuz ve kaliteli mallarıyla rekabet edememiş ve giderek çökmüştür.

ISTE bu iki durum, aynı tarihsel süreçte ürünlü olduğu için, emeğin özgürlüğmesi yerli bir manüfaktürün doğuşu için bir ön koşul olamamıştır.

Bununla birlikte, kusal kesimlerde emeğin topraktan kopusuna paralel olarak özel mülkiyetin yaygınlığı ve büyük çiftliklerin kurulmasına başladığını görmektedir. Bu çiftliklerin, kısmen Batı endüstrisinin ilkel madde talebiyle giderek dış piyasaya üretimde bulunan kapitalist eğilimli işletmelere dönüştüğü anlaşılmaktadır. Bu bağından, Osmanlı toplumunda, miri toprak rejiminin çözülmüşünden sonra büyük özel mülk çiftliklerin yaygınlaşmasını bir feodalleşme süreç olarak nitelendirmek yarlıdır.

İste Osmanlı toplumunun bu evrim doğrultusudur ki, bugün Türkiye'de egenem mülkiyet ilişkilerinin tarihsel temeli olmuştur. *

Mahkemeve
verilen
«Milli
Kurtuluş
Cephesi»
gevircisi
arkadasımız
Cemal
Süreyya»

DOUGLAS BRAVO

— Fikirleri Türkiye'de Suç Sayıldı —

Bravo'nun "Milli Kurtuluş Cephesi", hakkında dava açıldı

HOROZ Çivi Fabrikası'ndaki olayları derгimiz adına izlerken toplum polisi tarafından yakayı nipi Eyyüp Adiliyesi'nce tutuklanan arkadaşımız Osman Saffet Arolat, 97 gün Sagmalcılar Cezaevi'nde yattuktan sonra geçen hafta nağdi kefaletle tahliye edilmiştir.

Hatırlanacağı üzere, Arolat hakkında işçiyi kanunsuz greve tahrif etmek, bildiri dağıtmak ve hukümeti tahrif etmek iddiasıyla soruşturma açılmış ve ilk sorusundan müteakip hakkında tutuklama kararı verilmiştir.

Avukatları Alp Selek, Muammer Güngör, Ergenekon Şençez, Bülent Coşkun'un zaman zaman yaptıkları itirazlar her devesinde reddedilmiştir ve su durum derгimizin önceki harita yorumundan sayısında etrafı şekele açıklanmıştır.

Arolat'ın durumunu Eyüp Sorgu Yargıcı geçen hafta reşen tekrar ele almış ve Savcı Ali Yager'in itirazına rağmen arkadaşımız hakkında 1500 lira nağdi kefaletle tahliye kararı vermiştir. Arolat'ın yargılanmasına bundan böyle tutuklu olarak devam edilecektir.

Öte yandan, ANT tarafından yayınlanan Douglas Bravo'nun «Milli Kurtuluş Cephesi» adlı kitabı hakkında da İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na, «komünizm propagandası yapıldığı» iddiasıyla soruşturma açılmış ve kitabı çevircisi Cemal Süreyya 142/1. maddede muhalefetten mahkemeye verilmiştir.

Bilindiği gibi Venezuela Milli Kurtuluş Cephesi'nin genç lideri Douglas Bravo, Latin Amerika'da efsanevi gerillaci Ernesto Che Guevara'nın alıcıkça öldürülmesinden sonra isminden en çok bahsedilen gerillaci haline gelmiştir. Amerikan emperyalizminin amansızca sömürgeliklerden biri olan Venezuela'nın ve doiyasıyla tüm Latin Amerikalıların sorunlarını bu kitapta açıkça dile getiren Douglas Bravo, ayrıca emperyalizme ve kapitalist sömürüye karşı Venezuela'da devrimci güçlerin nasıl bir araya gelerek Milli Kurtuluş Cephesi ve Milli Kurtuluş Ordusu kurduklarını an-

latmaktadır. gerilla kuvvetlerinin siyasi partiler karşısındaki durumlarını ve gerek Küba, gerekse diğer Latin Amerika ülkeleriyle ilişkilerini belirterek Milli Kurtuluş Cephesi'nin yapısı ve amaçları hakkında geniş bilgi vermektedir. Kitap Douglas Bravo'nun Amerikan gazetecilere verdiği uzun bir mülakat, Venezuela Komünist Partisi'ne yazdığı bir mektup ve ünlu İracara bildirisinden meydana gelmekte, önsözde ise Venezuela'nın durumu hakkında genel bilgiler yer almaktadır.

Açılan dava ile ilgili olarak çevircisi arkadaşımız Cemal Süreyya geçenlerde İstanbul Savcılığı'na giderek ifade vermiştir.

Cemal Süreyya'nın 5 yıl kadar hapsi istenmektedir.

Böylece, ANT'in şimdiye kadar yayınladığı kitaplardan üçüncü hakkında «komünizm propagandası yapıldığı» iddiasıyla dava açılmış olmaktadır. Biliştiği gibi ilk olarak Ernesto Che Guevara'nın Bolivya dağlarında gerilla savası yaparken tuttuğu notları bir araya getiren «Gerilla Günlüğü» adlı kitap toplatılmış ve çevircisi Hüseyin Güneş hakkında 142/1. maddeye göre dava açılmıştır. Daha sonra, Emile Burns'ın «Marksizm Temel Kitabı» hakkında da 142/1. maddeden dava açılmış ve kitabı toplatılmış bulunmaktadır.

İşçi Birliği'nin işçilere bildirisi

24 Ağustos 1969 Pazar günü TÜRK - İŞ bir miting yapmıştır. Mitingin güya amacı İşçi Emeğlilik kanunuunu mecliste çıkarılmayışını protesto etmek idi. Oysaki emeklilik kanunu tasarı 1968 yılında hazırlanmıştır. 1968 yıldan 1969 yına kadar çoktan çıkarılmış ve su anda yürürlükte olması gerekiirdi. Ne yazık ki kanun çıktı ve ne de 6 seneden beri TÜRK - İŞ emeklilik kanunu tasarısına sahip çıktı.

TÜRK - İŞ İŞÇİ SINIFİNİN MÜCADELESINI SOYLAŞTIRMAK İSTEMEK TEDİRLER.

Meclis taflı. Seçimlere 51 gün var... 3.000.000 (Üç milyon) lira harcayarak yapılan bu mitingin amacı İşçi emeklilik kanunuunun çıkmayı protesto etmek değildir. Bu TÜRK - İŞ yöneticileri ile politika combazları tarafından hazırlanmış bir oyundur. TÜRK - İŞ Türkiye işçi sınıfına düşpedür - İhanet - etoniktedir.

İşçi arkadaş, Zonguldak madenlerinde, Alpagut Bayırı oşaklarında, DERBY'de, Kavaklı Horoz Çivi'de, Singer'de, Türk Demir Dokum'da ve milli güvenliğimiz zedeleniyor diye ertelenen Ereğli Demir Çelik'te onbinlerce işçi, iş garantisi, sendikal özgürlük, yönetime katılmak için direniyorlardı. Bütün zenginlikleri üretecek onlardı. Ürettiklerinin adı bülümü işten direniyorlardı.

Haklarını almak için toplu direnenmenin, birleşmenin gerektiği inanıyorlardı. Bütün bu mücadelelerden TÜRK - İŞ yöneticileri ders alınak yerine hâlâ İşçi sınıfının ticaretini yapmakla meşguldürler.

Yurdumuzda da işçilerin mücadeleleri başlamıştır. Bu kavgaya bizim ekmek kavgamızdır. Bunu tek yolu birleşmek tir. Kol kola girmektir, omuz omuza vermektir.

Mücadele Edeceğiz... İş Garantimiz için...

Mücadele Edeceğiz... Toplu Direnme ve Genel Grev Hakkımızı Almak İçin...

Yaşasın İşçilerin Birliği.. Yaşaşın İşçi Sınıfına Hakkı Kavgası.. Yaşaşın İşçi Hakkırmın Savaşı..

İstanbul Bölgesi İşçiler Birliği

Türkiye'yi Amerika'ya satma seferberliği

Namık BEHRAMOĞLU

Amerikan emperyalizminin sömürük planlarından birinin yapıcısı General Marshall

BİR yandan ekonomi uzmanları ve teknisyenleri ile yurdumuzun dört bir yanına kol atan Amerika, öte yandan askeri uzmanlarımla düzenili bir şekilde yurdumuza göndermeye devam diyor. Zamanın yöneticileri bugün bizimle bela kesilen askeri anıtların temelini atmaya gelen bu Amerikan askeri uzmanları büyük bir misafirperverlikle karşılıyorlar ve zaman zaman da milli duygularımızı zedeleyeceğek kadar ödünlere vermekten de çekinmeyiyor.

Amerikan hava generallerinden sonra 2 Temmuz 1947'de bir Amerikan deniz heyeti yurdumuza geliyor. Amaçları Samsun limanımı ve tesislerini görmek, deniz kuvvetleriniz hakkında incelemeler yapmak. Admiral Herman baskanlığındaki heyet limanlarımı geziyor, tersanelarımızda incelemelerde bulunuyor, tabii bu arada Amerika için stratejik bakandan değer fazla olan bilgileri topluyor. Temmuz ayı içinde Türk generalleri de bu heyete birlikte gezilere katılıyorlar.

Derken Amerikan deniz heyetinin tatkikleri ilk semerelerini vermeye başlıyor. İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığındaki heyet limanlarımı geziyor, tersanelarımızda incelemelerde bulunuyor, tabii bu arada Amerika için stratejik bakandan değer fazla olan bilgileri topluyor. Temmuz ayı içinde Türk generalleri de bu heyete birlikte gezilere katılıyorlar.

Amerikan Dışişleri Bakanı Marshall'ın planının yurdumuzdaki yabancı uzmanı olan Thornburg'un tutumu, sanayicilerimiz arasında ilk semerelerini vermeye başlıyor. 7 Eylül 1947'de Amerika'ya arkadaşım alan sanayicilerimiz devletin elindeki sanayi derhal hizmeti teşebbüse devretmesini istiyorlar.

7 Ekim 1947'de Ankara'da dışişleri Bakanlığımızla görülen Amerikan heyeti sözleşli görüşmelerinin sonunda basına bize çok ligin olan su beyanatı veriyor:

«Bizim Türkiye'ye yardım etmemiz, kendi menfaatimize uygundur. Ancak bir tesadüftür ki bizim menfaatımız, Türkmen'in menfaatlerine de uygundur.»

Günümüz bakanından çok önem taşıyan bu sözler aklı bimbır soru getirmektedir.

Acaba Türkiye ile Amerikanın müsterek olan menfaati ne mi?

Böyle müsterek bir menfaatte Vehbi Koç ve arkadaşlarının yeri ne mi?

Biz bu soruları şimdilik cevaplama olayları gelmişimi tarih tarih vermege devam edelim.

11 Kasım 1947'de Amerikan ticaret şirketi WORLD COMMERCO, temsilcilerini Türkiye'ye gönderiyor ve bu 25 Kasım 1947'de dışişleri Bakanlığımız, yurdumuza «YOL İNSA PROGRAMI»nın tathikinin Amerikan Yollar ve Köprüller İdaresi tarafından gerçekleştirileceğini müjdeliyor.

Böylece Amerika dostluk kisvesi arkasında askeri ile, silahlı ile, ekonomisti ile, mühendisi ile ve de casusu ile

yurdumuza bir adım daha girmis oluyor.

1947 yılında süreli olarak yurdumuza heyetler, uzmanlar gönderen Amerika bu işin tek tarafı olamayacağım anlamış olacak ki, 1947 yılında yurdumuzdan ilkesine Türk heyetlerinin taşınması saglıyor.

Yıl 1948, ayıldan Ocak, 12 deniz subayımız Amerika'nın verdiği denizaltılar için yetirtirilmek üzere Amerika'ya gitüyorlar. Ocak ayı içinde Amerikan gazeteleri düzenli bir biçimde yetirtirilmek üzere Amerika'ya giden subaylarımıza sempatik olduklarından söz ediyorlar. Bu arada bir Amerikan gazetesi «MÜDAFIİİMİZ TÜRKİYE» diye başlık atıyor.

27 Ocak 1948'de Paris'e gidecek olan Hazine memur Müdürü Sacit Ergin, Mustafa Kemal'in zamanında şiddetli bir biçimde mücadele ettiği görüldü basına verdiği beyanatla tekrar hortlatıyor:

«Türk Hükümetinin nokta nazarı sudur? Amerika'nın Türkiye'ye yardım etmesi içinde bulunduğumuz şartlar dahilinde kaçınılmaz bir zarurettir. Amerikan dostlarımızın Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu zaruretleri takdir ederek bize gerekli yardımda bulunacaklarını umut ediyor. Türk milletine ve matbuatına sevinçli haberler getireceğime inanıyorum.»

BASAK TRUMAN
— İnönü'den sevgiler... —

Marshall Yardım Planı İçin Türkiye hakkında hazırlanan tasarıda Amerikan uzmanlar yurdumuza söyle göründüler:

«Türkiye harbin tahribatına maruz kalmanınست. Bundan dolayı Avrupa memleketlerinin coğunu maruz kaldıktı. İktisadi kalkınma meseleleri ile kıyalanacak problemlerle karşı karşıya değildir. Türkmen'in müstakar bir hükümeti vardır ve iki büyük siyasi parti de politikada birleşiktir...»

8 Şubat 1948'de Amerika Türkiye'ye 300 milyon dolarlık ek askeri yardım yapacağını söylüyor ve 9 Şubat 1948'de gazeteler Amerikan Dışişleri Bakanı Marshall'ın Türkiye üzerine söylediği sözlerle donuyor:

«TÜRK - RUS GERGİNLİĞİ YÜZÜNDEN AMERİKA TÜRKİYE'Yİ SILAHLANDIRMALIDIR!»

Böylece Amerikanın yurdumuza askeri yardım yapmasının nedeni açık seçik bir kez daha ortaya çıkmış oluyor. Yani Türkiye Amerika'dan aldığı silahları ancak Ruslara karşı kullanmak durumu ile karşı karşıya kalıyor.

17 Şubat 1948'de Amerikan Rockefeller müessesesi, mecburi hizmet görevdikleri için öğrencilerimizden bazılarına verdiği bursu keserken, 18 Şubat 1948'de gemi satın almak için Amerikaya giden Ulaştırma Bakanlığı heyetinin Amerikan firmalarından komisyon aldıkları duyuluyor. (18 Şubat 1948, Cumhuriyet)

1948 yılının Mart ayı içinde Amerika emperyalist emellerini gerçekleştirmek amacıyla eğitimimize el atıyor. 14 Mart 1948'de yurdumuza gelen Amerika Öğretmenler Birliği Başkanı, Türk okullarını gezmeye başlıyor. Ve bu tarihten sonra Amerika ile öğretmenler ahlı verisi başlamış oluyor.

18 Mart 1948'de Amerikan Başkanı Truman Kongre'e okuduğu mutkundan Ruslara karşı harekete geçme zaman geldiğini belirtirken Amerika Türkiye'ye 275 milyon dolarlık askeri yardım yapmaya karar veriyor. Aynı tarihlerde Dışişleri Komisyon İlyesi Mr. VERYS «Türkiye Amerika yardım etse de etmesi de kamının son damlasına kadar çarpışacak» diyecek Türkiye'nin Amerika tarafından hiç yoktan sürüklendiği harp tehlikesini belirtmiş oluyor.

Mr. VERYS'in dedikleri bir bakıma doğru çıktı, halk çocukları Kore'de emperyalist Amerika'nın çatıları uğruna ölüp gitmişlerdir.

29 Nisan 1948'de Rendova Uçak Gemisi İstanbul sularına girip Dolmabahçe'de demirliyor. 4 Mayıs 1948'e kadar kalan uçak gemisinin komutam T.R. Frederick ayaklıları nedeni ile İstanbul halkına su mesajı gönderiyor:

«ABD Deniz Kuvvetleri Rendova Uçak Gemisi subayları ve erleri adına limanınızda kaldığınız müddetçe bize gösterilen fevkâiale misafirperverlikten ve kabulden dolayı İstanbul halkına en samimi hayırlığımı ve teşekkürlerimizi sunmayı vazife bilirim. Güzel memleketimizde gösterdiğiniz iyi kabul ve teveccih bize daima anavatannıza bulunduğumuz ^{hizmet}ini verdi. Bu gelişimiz pek çok zevk duyduğumuz ve hiçbir zaman unutamayacağımız bir ziyaret olsun. Diğer tarafın braklığımız intihâb da bizlere gösterdiğiniz iyi kabul derecesinde olduğunu umut ederim.»

Bu arada Tümgeneral Fahri Ateşalp başkanlığındaki bir askeri heyetimiz Amerika'da tatkik gezilerine devam etmektedir.

1948'in Mayıs ayında Amerikan Büyükelçisi Wilson yurdumuza dolasmayı adeta kendine ödev ediyor. Bursa, Balıkesir, Çanakkale, İzmir sık sık gittiği şehirlerimiz arasında.

16 Mayıs 1948 bir başka Amerikan uçak gemisi Türkiye'yi ziyaret ediyor. Adı SİBONY. Rendova uçak gemisi ayrıltı henüz 12 gün olmuş. Basın bu uçak gemisi ile ilgili haberî söyle veriyor:

«Sibony Uçak Gemisi mürettebatı dün şehri geçmişlerdir. Gemiciler bilhassa kapah carşıya çok rağbet göstermişlerdir. Beşinci etkince yerleri Amerikan gemicilerle dolmustur. İdari makamlar Amerikan gemicilere gerek-

ken kolaylığını gösterilmesi için tedbir almışlardır. (18 Mayıs 1948 Cumhuriyet Gazetesi)

İdari makamlar Amerikan gemillerde gerekli pavyon ve barırdı ailesi olan tedbirler oldukça ilgi çekmiştir.

26 Mayıs 1948'de İstanbulda başmensevapı bir beyanat veren Amerikan Kara Kuvvetleri Komutamı T.M. Ordusunun içinde bulunduğu duruş söyle açıklıyor:

«Bir yıl önce Türkiye'ye bir Amerikan askeri heyeti gelmiş, Türkiye'ye askeri ihtiyaçlarını nele olduğunu göstermiştir. Gerekli malzemeyi bir hizmetinde çıkarmıştır. Surasını önebildireyim ki, verilen malzemelerin miktarı 100 milyon dolar değil, 1 milyar dolardır. Harp sırasında osmanlı mutazzam bir ordu bulunduran Amerikan harpten sonra elinde kalan en modern harp vasıtalarını en az fatura hesapmak üzere Türkiye'ye vermiştir. Şimdi have edeyim ki: AÇILAN KURSLAR VE OKULLARDA AMERİKAN USULLERİ TATBİK EDİLYOR...»

Amerikan Kara Kuvvetlerinin beyanatından ilk planda şu sonuç çıkmaktı mümkün.

1 — İnönü ve Hükümeti Türk düşesine Amerikan usulü eğitimi ilk başkanlardır.

2 — Amerikan harp sonrası elinde kalan ve kendisinin hiç bir işine yarayamayacak olan harp madzemesini Türkiye'ye satarak yada yardım adı altında verecek yurdumuzdaki yöneticiler üzerinde politik bir baskı kurmak olsun içindedir.

3 — Amerikan'dan alınan harp mazemesi ve silahlardan yüzünden yurdumuzda milli silah sanayii gelişmemiş ve gündük kalmıştır. Bunun da sorumlu zamanın Amerikancalarıdır.

2 Temmuz 1948'de gelen bir uçağın gemisinden sonra Akdenizde bir Amerikan filosu sürekli dolasmaya başlıyor. 13 Temmuz 1948 tarihli gazeteler Amerikan Harbiye Mütselesi ve Genelkurmay Hareket Dairesi Başkanı'nın bir alayımız teftis ettiğini yazıyor. Böylece Amerikan komutanları T.M. askerlerini de teftis etmeye başlıyor.

Ve derken petrol soygununun adını atıyor...

Derler de boga demezler hanı...

25 Ağustos 1948 tarihli gazete söyle yazıyor:

«İzmir Fuari dolayısıyla ve Amerikan gönül olmasının nedeniyle gösteriletiyor.» Ve gazetelerde haberin baş başa sítında devam ediyor:

«Bazı Amerikalı sermayedarlar iskeleydeki Türk ortakları arasında bir petrol şirketi kurulması için çalışması yapıldığı söylentileri büyük tepki yandırdı...»

14 Eylül 1948 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, Amerika'da çıkan bir gazetenin manşet altındadır haberini HEZEYAN olarak niteliyor. Haber de şu:

«Türkiye'ye yapılan Amerikan yardım esasında beylerle, pasalarla, konaklar yapılmasına varıyor.»

İste o zamanın bir Amerikan gazetesi ve iste bu gün doğruluğu su götürmez derecede ortada olan bir haber! HEZEYAN olarak nitelenen 1948'lerin Cumhuriyet Gazetesi.

Yıl 1948, ve Eylülün 15'i: Amerika'dan gelen bir gazeteciler heyeti Türk ordusuna yapılan yardım şimdiden kadar en yerinde yapılmış yardım. Çinkü bu yardım Amerikan savunmasına hizmet etmektedir.» diyor.

Bundan bir gün sonra da Amerika'dan gelen bir iki uzmanı Türkiye'de iki sorunu incelemeye başlıyor. Giderek bu kişi bugün Coca Cola ismi altında ortaya çıkan Amerikan gazozunun ilk adımını atan kişi olacaktır yurdumuzda.

29 Eylül 1948. Amerika ucuz propagandasına devam ediyor...

Türk gazetelerinde önemli haber: «AMERİKA BİZE 4 MUHİRİP VE İKİ DENİZALTIYI bedava VERİYOR».

6 Ekim 1948'de işler biraz da olsa karışıyor. New York Times'a Türkiye'den gönderilen bir teigrafta bizim Amerikan malzemesinin çürük olduğunu anladığımız söylenileniyor.

7 Kasım 1948'de Amerikan askeri heyetinin başkanı başına çok ilginç bir beyanat veriyor. Bu muhteremin sözleri de aynen şöyle:

«Türkiye askeri, cesaret ve disiplin bakımından şimdide kadar gördüğüm askerlerin kat kat üstündedir. Düşman kim olursa olsun yada düşman dedi ne olursa olsun Türkler arasında korkuya rastlamadım. Sonra Türkler komünistlerden o derece nefret ederler ki, muhtemel bir harbin neticesi ne olursa olsun ıcadında hepsi dövülmek zorundadır...»

Bu askeri heyetin baskısı, politika çayırlığı Amerikalının düştüğü rezil durum, biraz da o zamanki bizim yöneticilerimizin içinde bulunduğu acı durumu belirtmek bakımından ilginç olsa gerek.

7 Aralık 1948'de zamanın Amerikan Başkanı Truman «Türkiye'ye yardım, komünist baskıya karşı direneniz artırmak için yapıyorum. Ve Türk milleti bu fırsatlarından faydalananı bilmiyor.» diyor.

1949 yılında Türk - Amerikan dostluğu biraz daha koyulmuş biçimde devam ediyor.

Ocak ayı içinde bir yanda bir Amerikan donanması Akdenizde manevralarına devam ederken İstanbul'a bir Amerikan filosu ziyaret ediyor. Eskiden olduğu gibi filo gezen İstanbul halkına bu kez filo ilgilileri daha sempatisi davranışları, hediyeler veriyorlar.

Ocak ayının en önemli olaylarından birisi de devrimci yazar Sabahattin Ali'nin ölümlünesi oluyor.

Amerikan Filosunun amiralleri Ankara'da Türk dostları ile görüşmeler yaparken devrimci olarak bilinen kişiler hakkında tahlükat açıyor, sav-

clar hızla bir çalışma tempusu tutturuyorlar. 2 Şubat 1949

Amerikalılar «Amerikanın müdafası için Türkiye'de sarfedilen bir dolar Amerikaya sarfedilecek on dolardan kıymetlidir,» derken, öte yandan Atlantik Paktı (NATO) ile ilgili çalışmalar 1949'da alabildiğine hızlanıyor. Dışişleri Bakanı Sadak ve Salih Ömürtaş Atlantik Paktı ile ilgili görüşmeler için 4 Nisan'da Amerikaya gitmeyi. 5 Nisan 1949'da NATO imzalanıyor. Atlantik Paktı imzalayan devletler ABD, İngiltere, Fransa, Belçika, Danmarka, Norveç, İtalya.

Bu gün Türkiye'yi ve geri bırakılmış tüm ülkelerin başına bela kesilen bu pacta Türkiye'ni girebilmesi için dış işlerimiz yapmadığı seyir kalıyor. Örneğin 6 Nisan 1949 tarihli gazetelerde onur kırıcı su haber yer alıyor.

«Sadak, Atlantik Paktına gitmeye çalışıyor...»

Ve dışişleri Bakanı Sadak, New York'dan ayrıldıktan sonra beyanatı veriyor:

«Türkiye'nin Atlantik Paktına加入maması bir hata teşkil eder.»

14 Mayıs 1949'da anti emperyalist tutumları ve Amerikaya karşı çıkışları nedeniyle Mehmet Ali Aybar'ın tevkifine, Rıfat İlgaç'ın 3 yıl, Aziz Nesin'in de 7 ay mahkumiyetine karar veriliyor.

Devrimciler çeşitli baskularla susdurulmaya çalışırken 8 Temmuz 1949'da iki Amerikan şirketi Türkiye'de petrol aramak için ilk adımı atıyorlar. Böylece Amerika bu tarihten sonra petrollerimize de el uzatmış oluyor.

15 Temmuz 1949'da İsmet İnönü Amerikan Büyükelçi ile kol kola Polatlı'daki askeri tatbikatı izliyor. Bu tatbikatta özellikle Amerikada yetiştilmiş Türk subaylarının bilyük hünernelerini gazeteler halka duyuruyor.

20 Temmuz 1949'da zamanın başbakanı Şemseddin Günaltay ile Ankarada bir görüşme yapan Amerikan Maliye Bakanı Snyder basına su açıklamada bulunuyor:

«AMERİKA YABANCI MEMLEKETLERDE DOĞRUDAN DOĞRUYA YATIRIM YAPMAZ BUNU ÖZEL TEŞEBBÜSLER ELİ İLE YAPAR.»

Günlümzideki aracı sermayedar grubun nasıl tırediği, nerden semzeliendiği bu sözlerden sonra biraz daha iyi anlaşılış oluyor.

Filolar ahsınlı ziyaretlerine devam ediyorlar. 28 Temmuz bir filo daha demirliyor İstanbul Limanında, arkasından gemiyle ziyaret edenlerin üçüncü sakızları, naylon kadın çamasırları, nane sigaralar hediye ediliyor.

Temmuz ayından sonra Amerikan yardımlarının etkisi hükümetimiz üzerinde kendini biraz daha göstermeye başlıyor. Devletçiliği ile övünen İsmet ve zamanın hükümeti devletin olur elmaz işlere el atmasının özel tesebbüsü ve yabancı sermayeyi baltalıracasına filo-

sokan İnönü, 1960'tan sonraki koalisyon döneminde de Amerikalılarla birleşir neşir olmaktadır devam etmiştir. Resimde İnönü, İzmir'deki NATO karargâhını ziyaret ederken görülmektedir.

seçimlerden sonra iktidarı o zamana dek muhalefette görünen fakat dış politika Halk Partisi iktidarı tutumunu tamamıyla destekleyen Demokrat Parti alacaktır.

7 Ocak 1950'de Türk - Amerikan Kadınlar Derneği adı altında bir dernek kuruluyor. Bu derneğin asıl amacı köylere kadar gitmek ve köy kadınlarını belirli işlerde içinde Amerikan eğitiminden geçirmek. Ne var ki dernek yukarıda söylediğimiz amacından biraz uzaklaşmış, büyük kentlerdeki sermayedaların kadınları ile Amerikan diplomatlarının eşlerinin ikili partileri şeklinde eylemini sürdürmüştür.

15 Ocak 1950'de limanımıza giren 2 Amerikan mühendisinden sonra ilk kez bir grup ziraat mühendisi görgülerinin artırılması için Amerikaya gönderiliyor. Bundan böyle her yıl ziraat mühendisleri grupları halinde Amerikaya gönderilecek ve Amerikan hayram bir ziraat mühendisleri grubu oluşturulacaktır. Bu mühendisler Amerikada özellikle 4 K adı verilen Amerikan eğitim sistemi öğrenilmeli, köylü gençin eğitimi ile ilgili olan bu sistem sayesinde köylere de Amerikan hayram bir genç kugak yaratılmaya çalışılmıştır.

17 Mart'ta Amerikan gazetecileri iki Hipodromda bir askeri geçit töreni düzenleniyor ve 28 Mart'ta da Mr. Collins askeri birliklerimizi TEFTİS ettikten sonra su bayanatı veriyor:

«Herhangi bir Rus saldırısında Türkiye'yi yararlı bırakmamakta...»

Nisan ayı içinde «Amerika Türkiye'de askeri üsler kuracak şekilde yapılan haberleri Washington 3 Nisan'da telas içinde yalanlıyor. Bu iş sorunun kokusu ancak 1960 hareketinden sonra ortaya çıkarılacaktır. Amerika Türkiye üzerindeki politikasını olaganüstü bir titizlikle yürüttürken yurdumuzda Amerikanca olma bakımından biri birinden ekşi olamayan iki parti, CHP ile DP getin bir iktidar mücadeleşine giriyorlar. 14 Mayıs'ta yapılacak olan seçimlerden önce hem CHP hukuki, hem de DP muhalefeti ağız birliği ile Türkiye'nin NATO'ya girmesinin sorunu olduğunu sık sık tekrar ediyorlar. Ve 16 Mayıs 1950'de Washington su bayanatı veriyor:

«Hangi parti kazanırsa kazanın askeri ve ekonomik yardım devam edecektir. Genel seçimlerin sonucu Türkiye'de demokrasının zaferi olacaktır.»

Ve genel seçimlerin sonunda DP grubu ezici bir çoğunlukla iktidara gelip hem Amerika için hem de Türk halkı için yepyeni bir devreyi başlatacaklardır. Bundan sonra 10 yıldır DP iktidarı devrinde, yurdumuzu evvelce CHP'nin soktuğu Amerika Türkiye'ye artık kökü bir biçimde verlesmeye başlıyor.

rinden yola çıkararak devletçiliğin sınırları beşirliyecek olan bir tasarı hazırlıyor. İşin en ilginç yan hükümetin hazırlayıp bu tasarı için her şeyden önce işadamlarının ve Amerika'nın görüslerini almıyor.

10 Ağustos 1949 tarihli gazeteler hükümetin yabancı sermayeye kapıları açtığını ilk habercisi oluyorlar.

«RESMI SERMAYE İLE (milli sermaye kasdediliyor) YABANCI SERMAYENİN İŞBİRLİĞİ YAPMASI İÇİN YERLİ VE YABANCI SANAYİCİLER İLE HÜKÜMET ÇALIŞIYOR.»

23 Amerikan Gazetesi temsil yurdumuzu gelen bir Amerikan mühendisi «AMERİKAN BİR HUDUDU TÜRKİYEDEDİR,» dedikten bir gün sonra 29 Ekim 1949'da yapılan askeri yardımın nerelerde kullanıldığı detaylı olarak Amerikan senatörlerinden bir grup İstanbul'a geliyor. Bayram nedeniyle Amerika elçimiz olan Feridun Cemal Erkin yaptığı konuşmada Amerikan yardımını hakkındaki görüşlerini söyleyiyor:

«Amerikan yardımı, milletlerarası tesadüdü muhteşem bir misaldır.»

20 Aralık 1949'da Amerikan radyosu Truman'ın Türkçe verilen nutku ile ilk Türkçe yayınına başlıyor. Bunu 28 Aralık'ta yapılan bir KÜLTÜR LASMASI izliyor.

Amerikan tipi eğitim böylece köy okullarına kadar ulaşmak olanaklarını elde etmiş oluyor. Kısa süre sonra Amerikan grupları halinde öğretmenler gidip gelmeye başlayacak. Amerikan hars gönülükleri adı altında emperyalizmin propagandistleri köylerimizi adım adım dolasacaklardır.

Yıl 1950. İsmet İnönü ve Halk Partisi iktidarı 14 Mayıs'ta yapılacak olan

Inönü ve umumi kâtip Ecevit, Birleşik Amerika'nın eski büyükelçisi Hart'la birlikte dostluk tazeleyiyor!

Nereden Nereye?

• 1965 Seçimi öncesinde bağıtayarak 9 - 10 ay önce hemen her yazısında, Türkiye'ni ve Türk Halkının kurtuluşu için, emekçilerin kendi partilerine gerek her kademedede söz ve karar sahibi olmalarının, mahalle muhtarlarından parlamentoaya uzanan çizgi üzerindeki bütün yönetim kademelerine adaylıklarını koyp seçmelerinin, böylece de, yurt yönetim ve denetiminde agırlıklarını duymalarının tek çıkış yol olduğunu anlatmakta, nice yürekli işçi ve köylü kardeşlerimiz TİP'e üye olmalarına yardımcı olan sayın Cetin Altan'ın su son günde写的 yazılarında 90 derecelik bir dönüş gürültüsü.

Bu zamani emekçi halkın iktidarımdan başka bir şey düşünmeyeen sayın yazar, şimdi, ordunun destegi ile bürokratların yönetiminde bir Sosyalist Türkiye'ni (?) kurulmasını uygun görmektedir.

O bürokratlar ki: Atatürk'ün ölümünden sonra gerek tek, gerekse çok partili (?) dönemde halkın yokluğunun ağzına akan nice namuslu insanın, fasıl yönetimlerde bile esine zor rastlanır işkence yöntemlerine başvurularak kahredilmesine zöz yummuslardır.

O bürokratlar ki: Emperyalizm'in sultasından arınmış, tam bağımsız ülkemizi, kurtuluşundan yirmibes yıl sonra yeniden emperyalizm'in kucagini atımasına karşı ekmamışlardır.

O bürokratlar ki: Zonguldak'ta (gündeliklerine istedikleri 60 kurus zam için) işçiler kurşulanır, 6. Filo'ya karşı çıktıı için devrim şehidi Vedat Demircioğlu ölüürür. Kanlı Pazarcı'da sokak ortasında insanlar boğazlarından kırın bile kırıdatmaz, bu davranışları yerenin zindan'arda süründürülmemelerine ses çıkmazlar da, şigin ucu kendilerine dokununa: «irtica horthuyor» diye yurt çapında ayaga kalkarlar.

İşçi ve köylünün ağır bastığı bir yönetimde halkını ve ülkesini kişisel çıkarlarından çok seven namuslu uzmanlardan kurulu komitelerin hazırlayacakları raporları işgında ve emekçilerin denetiminde çalışacak bir Planlama Dairesi yerine yarım yüzünden beri halkın sırtına kene gibi yapmış, rüsvetten gayri bir düşüncesi olmayan ayyaş tapucuları (ağamın bir işaretti ile kasabamın yarısını dayaktan geçiren) Jandarma komutam ikilisi'nin «vesayetinde» bir sosyalist Türkiye'nin kurulmasını istemek. Halk'a ihanet değil de nedir?

Sayın yazar, TİP "öneticilerinin, Türkiye'nin gerçeklerine uygun bir araştırma yapmadıklarına, halkın karışımı, O'nun kurtaracak bir KONTR-PLAN'la çıkışması gerektiği halde, elde böyle bir planın bulunmadığını" söylemektedir.

Elibek doğrudur. Ancak, bir parlemento üyesi olarak dört yıldan beri TİP yöneticileri ile her zaman bir arada bulunan yada bulunması gereken sayın yazar, bu görüşünü arkadaşlarına açıklamış, bu alanda sadra şifa olacak bir çaba harcamış mudur?

Bu yoksol halk, sayın yazarı da, bir şeyle yapmadı, işte dört yıl süreyle milletvekili maası ödemisti. Bir bakırda (kenli deyimiyle) zo da bu kapkaç özmenin sömürüsüne ortaks olmuştur.

NİVAZI VOLKANLI
(Chrysler Sansyl A.S.
Kanyon Fab.ada İşçi)

Bilimsel ihanet

• Kendilerine proletер sosyalist adını veren milli demokratik devrimciler, devrimi sadece bir kadro meselesi (sivil-asker aydın yada sadece asker) olarak görmektedirler. Bu tutum, bir türlü ağızlarından sürdürdükleri bilimsel açıka ihanettir, çakarlığın ta kendisidir bizi. İşin kolayına kaçmaktadır başka bir şey değil bu.. Halk eahil diye, bilimsel olarak devrinin öncülüğünü yapması gereken proleter (işçi) kitlesi, bu düzende kendi sınıflı bilincine erişemez, hele bizim köylü ezelden ebede tutucudur diyerek bürokrasiye dayanan bir sosyalizm kurma çabaları gözden kaçıyor. Elbette yurdumuzda devrim açıcı kitle olmadan düşünülemez. Ancak devrimin öncüsü kimdir? Bunu bizim proleter sosyalistler herkesten iyi bilir ama, yine de o öncü kitlesini güvenleri yoktur. Hem sonra ille de bilimsellik diye kitaplarda yazmış, fala devletin koşullarına göre yapılanın devrim stratejilerini de virgülünü dahi değiştirmeden Türkiye'de uygulamayı önermek, bilgisizliğin ta kendisidir. Beyler! artık Türkiye'de ak ile kararın belli olması zamanı gelmiştir. Ya aksın, ya karasın! Ya sosyalistsin, ya değilsin. Güya sosyalist odugunu şaktırmaadan bir takım milli gücülerle anti-emperyalist mücadele yapacaksın. Biz öyle pek milli güç göremiyoruz. Görebilen varsa beri gelsin. Bir Türkçün gerçek milliyetçi (!) fedaiieri var, pazuları da iyiliğin bu arslanları belki bizim proleter sosyalistlerin işine yarar, iyi kullanımları şartıyla...

ERCAN SARIBAN
(Emreşen - İstanbul)

Doğu sorununa doğru çözüm getirebilmek, millilik kışvesi altında kolaylıkla şovenizme kayan ve işçi sahırganlığı haline gelebilen istek ve kayıtlara işaret etmek ve buna karşı durmakla sammenkütür.

II

• Doğu'da feodal ilişkiler hakim durumda değildir. Gerek üretim ilişkileri, gerek genel hayatı itibariyle Doğu sorununda, kefelin karşı tarajını, kapitalist komprador burjuvasiyla birlikte, işçi - bürokrat takımı teşkil etmektedir.

Kiracılık ve İcare:

Bazaları kiracılıkla ortaklığı bir tutmaktadır. Doğu'da yaygın bir sistem olan kiracılıkta icare ortaklığından tamen farklıdır.

Kıracının toprak sahibine karşı kişisel bir yükümlülüğü yoktur. Toprak sahibi yıldan yıla götürü olacak tespit edilmiş olan kiracını alır, mukavelesi (noterde) yapar, çekip gider. Gerek topragın işletilmesi, gerekse istihsal edilen ürünlerin berhangi bir şekilde ilgisi yoktur. Kıracının, toprak sahibine karşı angarya şeklinde de berhangi bir yükümlülüğü yoktur. Kira bedeli nakten, peşin olarak ödenir. Toprak sahibi istediği zaman topragi kiracının elinden alamaz, önceden haber vermesi lazımdır. Köy Envanterleri, Doğu'daki kırıcı sayıları \$100 olarak tespit etmiştir. Bu rakam gerçeği yansıtmasından uzak. Kıracı sayısı bu sayıda çok fazladır.

İçer, toprak kiracının götürü ve nakden ödememesi ve toprak sahibinin istihsalle bir ilgisi olmaması durumuyla kiraya benzer bir sistemdir. Bu durumuya kiraya benzeyen içare, eskiden (20-25 yıl evvel) bir takım farklılıklar göstermektedir. İcarecilerle toprak sahipleri arasında kişisel bağlar mevcuttu ve kira bedelinin ayrı olarak köylülerin angarya yükümlülükleri vardı. Fakat bugün, içaredeki angarya sistemi tamamen ortadan kalkmış bulunmaktadır. İcarede normal bir kirasız sistemi haline gelmiştir (dönümüştür).

Köy Envanterlerinde içareci sayıları hakkında bilgi yoktur. İcareciler, kısmen ortakçı, kısmen toprakçıdır. İcarecilerin kategorileri içinde mütala edilmştir.

Hazine arazisi kıracılığı:

1919'dan sonra Ermenilerin sürümesiyle, Ermenilerden boşalan arazinin az bir kısmına toprakçı köylüler, bir kısmına da ağalar sanık çıkmıştır. Fakat büyük kısmı hazine arazisi olarak devletin mülkiyetinde kalmıştır. Bir kısmı ağalar, ele geçirildikleri topraklara sonrasında taptırılabilmişlerdir. El koyup tapulatmadığı toprakların bir kısmını ağaların bizat kendileri işletmektedir, bir kısmı da yine ağalar tarafından topraklara köylülerle kiraya veya lehine verilmektedir. Köylülerin ekip - bıçığı hazine arazisi de hayatı fazladır. Bu durumda devlet patron, köylü kırıcıdır.

Açıkça anıslılığı gibi, bu tip işletme biçiminde de angarya yoktur.

Bu sisteme, ancak üretimi araçlarının sahibi olanlar (traktör, puluk, koşum, hayvan, karababan, kagne veya dört tekerlekli arabalar) veya bunları satınabilecek güçlüğünde olanlar toprakları kiralayıp işletebilir. Ayrıca arazinin büyüğüğe göre, kırıcı ve içareciler, müsyanın direklerle mevsimlik ücretli emek de kullanmaktadırlar.

Demek ki kıracı ve içareciler, toprak sahibine peşin kira ödemek (para olarak), üretme başlamak için gerekli üretimi araçlarını satınalmakla (para ödemek), ve süreli de olsa ücretli emek kullanmakla (para ödemek) işe paraya bağlıyor.

Boylelikle paraya işe bağıyan kıracı ve içareci meta üretir. Ürettiği metanın bir kısmını pazarda sürekli paraya çevirir. Bu durum para - meta - para sematigine uymaktadır.

Buraya kadarındaki izahatımızı kira ve içareciliğin sisteminin ortaklığından farklı olduğunu ve bu sisteme angaryanın mevcut olmadığını belirtmiş olduk. Angaryanın mevcut olduğu sistem ortaklığı sistemiştir. Şimdi, tahminlerimizi karşı - görünüş lehinde yürüterek ortaklı ile sayısına Köy Envanterlerinin gösterdiği 26000'den fazla olduğunu, buna envanterlerde tarama işçisi olarak gösterilenin önemli bir kısmını da dahil ederek bu sayının 40.000 olduğunu farzedelim. Bu duruma hile angaryanın yaygın oranının yüzde onun çok altında olduğu çıkmaktadır ortaya.

Hayvancılık

Erdoost, Doğu'da feodal ilişkiler arasında üretimi faaliyetlerinden biri de hayvancılıktır, hayvanlar ve hayvan mülküleri de pazarlara sürülmektedir. İfadeli ölümlerini üzerine, Aydınlık Dergisi'nde uzun bir yaz yazdı. Keskin devrimi görünenin çağdaşlaşması, bizi, «Sol - sektörlüğün maskelediği sağ - opportünistlikle itham ederek bağıtıyor yazmasına. Sunu öncelikle hatırlatayım ki, bu sıfat olsa olsa, her şeye rağmen fasıl bürokrasiye yaradıcılık yapanlara yakışan bir sıfatatur. Her nedense, bu arkadaşlar döşükleri ekmeğin yolu sağlıyor, başkalara saldırmayı bir huy haline getirmiştir.

Türkiye'de feodalite var mıdır?

Muzaffer Erdost, Aydınık'ta yazısında (Haziran, 1969), kapitalist üretimin biçiminin «para - meta - para» dolasımı içinde belirttiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının gerektiğini, kapitalist üretimin elmas için sermaye haline geldiğini, parının..

«Doğu Anadolu'da kesif yemle abur ve ağıl besiciliği değil, mera hayvancılığı yapıldığını» belirterek, «köyün istifadesine aykırı orta malı araziden» az hayvan olan ailelerin az çok hayvana sahip olanların daha çok yararlandığını söylemekten sonra Erdost, söyle devam ediyor: «Orta malı merzine bu tasarruf şekli, feodal bir tasarruf şeklidir, çünkü kaynakları toprakın feodal mülkiyetinden almaktadır. Büyük sürü sahibi (aynı zamanda büyük toprak sahibi) aileler, genis bir kismını tasarruf ettikleri yerlerde sermaye harcayarak sahip olmaları gibi, merzaların verimini artırmak için üstten tohumlamak, gübrelemek, sulama gibi berhangi bir yararımda bulunamamaktadırlar. Yani merzalardan sağlanan besi madde için bir sermaye yararını söz konusu değildir. Yüzümde buraya kadar olan kısımda, bölgelerde, hayvan besini e-saslı teşkil eden mera arazisinin temini için sermaye harcamağı tespit etmiş oluyoruz.»

Kıracılık feodal üretimi birinci işin kriteri olarak, -ki yukarıda, kıracılığın feodal ilişkilerin dışında bir işletme olduğu olduğunu açıkladık- 18 Doğu İlinde 51.300 kıracı aile olduğunu, «gerek tarım işçisinin, örfeduğu meskenler, gerek hayvan için gerekli - abur, ağıl ve samanlık, kapitalist toplumdan önce mevcut sistem bağları içinde inşa edildiğini, «büyük hayvan sürülerine sahip ailelerin, hayvan için ve hayvan bakıcıları, yetişiricileri için, hayvanlarla ürünlerin değerlendirilmesi ve muhafazası için gerekli mesken inşasına sermaye yararlılıklarını» söylemekten sonra Erdost yazısını söyleyor:

«Buraya kadar tespit ettiğimiz nektarımları özetliyelim: Hayvancılığın bakım olduğu Doğu Anadolu'da, büyük sürü sahibi aileler, hayvancılık için gerek: a) işgücü meta olarak satın almak, yani işgücü için sermaye yararlanmaktadır, bu kısım feodal üretimin söz konusunu değildir; b) Hayvan beslenmesi için gerekli olan besi maddelerin büyük bir kısmı köylük ortak mülkiyetinde bulunan çayır ve merzalardan sağlanmaktadır ve toprak için sermaye harcanmaktadır; c) Arsa, barınak ve mesken inşası için de aynı şekilde sermaye yararını söz konusu değildir; d) Hayvan varlığı ise, büyük topraklara sahip olan sahib veya aileler tarafından ve feodal sözleşmelerde birlikte servetlerde ve hayvan varlığı için, başlangıç olarak, sermaye yararlanmıştır.

«Ama, büyük sürü sahibi, bu üretilen hayvanalı ürünler, ya mahalli pazarlarda, yada kapitalist pazarda satar ve yeni bir zenginlik sağlar. Bu zenginlik sermayenin sağladığı bir hâl değildir ve bu zenginliği üretken işgücü, ücretli işgücü değildir. Merzalara tasarruf

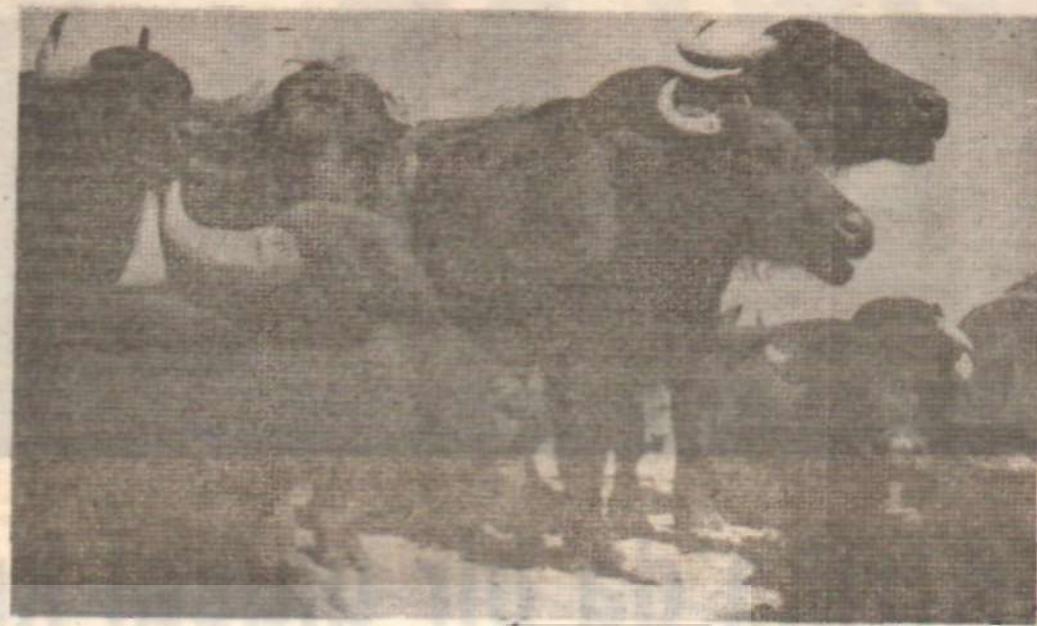
şekli bakımından bütün köyde işçiler kontrolü altına almıştır ve esas olarak, bu zenginlik, bagumlu - köylü emeği sömürüsüyle sağlanmaktadır... Burada sömürüün niteliği, emeği sınıf ile üretimin araçlarına sahip olan ve emeği sömürü sınıf arasındaki ilişki, sermaye ile serbest meta haline gelmiş olan ücretli işgünün sömürüsü değildir. Bu bakımın, Doğu Anadolu'da üretimin hakim unsuru olan hayvancılık, kapitalist üretimin ilişkisi olarak nitelendirilemez.» (Aydınık Dergisi, Haziran 1969)

Üretici köylü yönünden, yukarıda işletme sistemlerini ve bu sistemlerin hangi üretimin biçimine bağlı olduğunu izah etmektedir. Tarihi tarımına dayanan bu işletme sistemleri hayvancılık kesiminde de yansımakla beraber, bazı farklılıklar göstermektedir. Bazı durumlarda, topraksız köylünün toprak sahibine karşı bağımlılığı ve bu bağımlılık içinde üretimde bulunmasına karşılık, geçiminin temel öğesi hayvancılık olan topraksız köylü bu derece bağımlı değildir ve özellikle topraksız orta - köylü (50-100 kişi) büyük baş 20-30 büyük baş hayvana sahip olanlar) üretimde bulunurken bu gibi bağları etkisinden uzaktır. Hayvancılık - köylü icabında, eldeki nayvanları paraya çevirerek toprak satın alabilemeye veya malvarlığını naakte çevirecek şehir ve kasabalarla göç etmeye ve buralarda küçük esnaf veya şehirli emekçi kesimlerine intisap edebilmektedir. Hayvancılıktan geçiminin sağlanması az toprak köylünün durumu da bundan farklı değildir. Bunun yanında, hayvan varlığı: az olan (50'den az küçük baş, 20'den az büyük baş hayvana olanlar) hayvancılık - köylünün toprak sahibine karşı bağımlılığı vardır ama, dedığım gibi bu bağımlılık, sadece geçimin tarla tarımından sağlanan topraksız köylünün bağımlılığı derecesinde değildir ve az da olsa hayvan varlığının olması, bu bağımlılığı hafifletmektedir. Açıka anlaşılabileceği gibi, burada sözünü ettigimiz bağımlılık feodal ilişkilerden doğan bağımlılıktır. Köylünün toprak sahiblerinde karşı kışkırtılı ve bu kışkırtılığın derecesini bu anımda anlıyoruz. Yoksa, mutlak anlamda, kapitalist üretimin düzeneinde de üretimin araçlarına sahip olmayanların, sahip olanlarla karşı bağımsızlığı söz konusu değildir.

Konumuz için esas mesele, Doğu Anadolu'da büyük sürü sahiblerinin, hayvan ticareti ugrasıların durumudur, kitle halinde hayvan toplayan, topadıkları hayvanları pessiceip iç ve dış pazarlara süreç hakim sınıflar sermayeye dayanıp dayanmadığıdır. Yalnız buraya gelmemek, yazının yukarıda söylediğim kastaslara uygun bir örnek verelim:

Bundan sekiz - on yıl evveline kadar, Küfrevi Tekkesine bağlı halifeler, memuriar, tarikat lideri Seyh Kazım veya Seyh Cesim'in emriyle (2) müridlerden hayvan toplamları, parasız olarak toplanan hayvanlar, sağına götürülinceye kadar parasız beslenir veya otatılır ve herhangi bir sermaye harcanması olmadan paraya çevirilir, elde edilen paralar Bitlis'e götürülcerek tekkeye teslim edilir. Başka yörelerde de bu usul vardı. Şimdi bu usul, hemen hemen ortadan kaldırılmış bulunmaktadır.

İşte buradaki ilişkiler feodal

HAYVANCIKTA DA FEODALITE HAKIM DEĞİLDİR

— Hayvancılık yapan köylü toprak sahibine daba az boğundur —

ilişkilerdir ve temeli tarikat içindeki dinsel kuruma dayanmaktadır.

Yine ortaklığın cari olduğu sisteme, bazı durumlarda (her zaman değil, ender hallerde) toprak sahibinin hayvanları, ortakçılara «pütiye» verilerek besletilmekte, buna karşılık herhangi bir ücret verilmemektedir. Burada da, yazının söz konusu ettiği kastaslara tam uyumakla beraber, feodal ilişkiler vardır. Ama dedığım gibi, böyle durumlara pek ender rastlanır.

Şimdi, yazının hareket noktası olarak aldığı hususları tekrar özetliyelim: hayvancılık için büyük sürü sahiblerinin, a) işgücü meta olarak satın alması, b) besi ve mera için sermayenin söz konusunu olmaması, c) mesken ve barınak için aynı durumun olması, d) hayvan varlığı için «başlangıç olarak sermaye» yaratılmaması. Ünlülerin sonucu olarak, dolayım «para - meta - para» semtiği şeklinde olmaktadır.

Biz önce (d) şıklında zikredildiğim hayvan varlığından başlayalım (çünkü sıralama ters yapılmış): Köy Envanterine göre, 18 Doğu İlinde 2.263.800 büyük baş, 9.692.000 küçük baş hayvan mevcuttur. Her yüz hayvanından 20'si iç ve dış pazarlara sürüp satılmaktadır. Hayvanları toplama ve pazarlara sürme işi hayvan tüccarları tarafından yapılmaktadır. Toplanan sürüler (bu toplama işi İlkbaharlıarda yapılr) ya iki - üç ay olatıldıtan sonra satılır veya bazan da tüccar bir - iki sürüsünü sonbaharda satmaz, besiye kor, kışın veya İlkbahara doğru satar. Sermayesiz hayvan ticareti yapıldığını kimse görmemiştir. Ancak büyük sermayelere sahip olanlar hayvan ticareti yapabilir. Demek ki, bu iş için başlangıçta kapitalite ihtiyacı vardır.

Hayvan beslenmesi için, bilindiği gibi goban tutulur. Bildiğim kadariyla kimse ücreteksiz olarak çobanlık yapmaz ve çobanların ücreti daima ay üzerrinden ve naften, yanı para olarak ödendir. Gerek besicilikte, gerekse yayla yetistiriciliğinde, ücretli işgücü olarak kullanılan çobanlar da, ihtiyaslarına göre farklı ücret almaktadırlar. Ayın sürüye bakanlardan, tam ihtiyas sahibi bir «serşivan» (çoban), ihtiyas az olan veya elmayan bir «duajosda» (çoban)

daima fazla ücret almaktadır. Genellikle «serşivan» ahyacı, «duajosda» ahyacıdan 100-150 lira fazla olur. Bu durunda, yazının «Ücretli işgücü kullanmadığı»na dair iddiasının asılsız olduğunu belirtmeye gerek yok.

Mesken ve barınak, besicilik için söz konusudur. Besi yapacak kimse carinak da yapar. Ama bu barınaklar, «Doğu'yu Kalkındırma Sorunları Semineri» (1) uzmanlarının istediği modern vazifası yapılmaz, o başka... Barınak yapan kimse, «zibare» (2) çalışmadığını da görmedim. Bu iş için de para harcanmaması söz konusu değildir.

Besi ve mera durumuna gelince: pazar için beslenen sürüler, hiçbir zaman köy arazisinde etlatılmaz. Besicilik için otlatma alanları ayrıdır ve bunlara «yataks» adı verilmektedir. Mesken mahallerin uzaklında, serin, olağan uygun ve suyu bol olan yerler «yataks» olarak kullanılır. Doğu'daki bir aileyeye, bir sahasa veya sülaleye ait 1000 kadar köyden belki 50'si dahi «yataklı» için gereklidir. Bu durum bizi, «yataks» sahiblerile, köy sahiblerinin ve hayvan tüccarının aynı kimseler olmamadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı tarafın kapitalist komşuların burjuvalyasıyla birlikte irkevi bir otorokrat takımı teşkil etmektedir. Soruna doğru çözüm getirebilmek için, millîçilik kisvesi altında koalisyona şovenizme katılan ve her zaman içe dönük (iceride aynı asıl kanı (1) taşmadığına inanılan unsurlara karıştırmamakla mümkün. Gerek ücretli işçileri, genel mahiyeti itibarıyle Doğu sorununda, kafenin karşı taraf

ERİTRE KURTULUS CEPHESİ

Afrika'da bir ulusal kurtuluş savaşı

Arslan MENGÜÇ — Stockholm'den yazıyor —

GÜNÜMÜZDE ulusal kurtuluş savaşları, özellikle Cezayir'in yıllar boyu süren kanlı kavgası ile daha da güç kazanarak bütün Asya-Afrika ve Latin Amerika ülkelerini bir çığ gibi sarmaya başlamıştır.

Kolonializm ve yeni kolonialistlerden kurtulmak isteyen birçok genç Afrika ülkeleri ulusal kurtuluş savaları veriyor. Ne var ki, emperyalist ülkeler kargı savaşan ülkelerin seferde ilk anda dünya kamuoyunun dikkatini üzerine geterken, siyahırkın siyahılara kargı olan savaşçılarından uzak, sessiz ve boynu bükük bir yetim örneği süregelmekte. İste bunlardan birini bir aylığına izledik, tamamaya çağrız. Eski Yunanistan-Kuzdeniz ülkesi anıamina gelen «Eritre» dedikleri ülkenin halkı iddi ulusal bağımsızlıklarının çarpıyan. Çarpıntıları ise Saba melikesi Bel'is ve krallar kral, Yahuda'nın aslanı, imparator Haile Selasiye'nin ülkesi Habesistan...

Her gittiği ülkenin nabzına göre gerbet vermektede usta olan büyütük propagandacı H. Selasiye, Türkiye'de de Amt - Kabir'e gümüş bir gelenek bırakarak soldan sağa herkes memnun etmiş gözüküyor. Afrika'nın bu en tanınmış kişisi, Amerikan emperyalizminin kitadaki en güvenilir adam H. Selasiye ile Habesistan'a bir göz atmak Eritre sorununu incelemek bakımından oldukça önemli bir konu olacak.

Habesistan

Karışık insanlar ülkesi anıamina gelen Habesistan'da, sayıları kesin olarak bilinmemekle beraber, 105 kadar dilin konuşıldığından belirtmek ülkenin karışıklığını ortaya çıkarır. Nüfusunun 25 milyon olduğu təmin edilen Habesistan'da resmi dil Amharik dilidir. Ama Abiyas, Tigrinya, Sidama, Guroge, Affar, Danaki, Adal dilleri ülkenin diğer belli başlı dillerini oluştururlar.

Dilleri gibi dinleri de karışık olan Habesistan'da resmi din ortodoks - koptik kilisesidir. Diğer kristiyan mezheplerinden katolik ve protestan kil-

Kilise ve Ağalar

Ortodoks - koptik kilisenin temelleri üzerine kurulan Habes İmparatorluğunda, Orta çağ Avrupasında görüldüğü gibi kilise yalnız din değil, ama bir teciari kurum olarak da ülke ekonomisinde önemli rol oynar. 19. yüzyılın başlarında, Kral I. Menelik, ülke birliğini sağlamış, oniki krallık birliğerek Habes İmparatorluğunun meydana getirmiştir. (2) İsgal edilen bu yeni toprakların daha kolaylıkla kontrol altında tutulabilmesi için kiliseye peşkeş çekilmesi, kiliseyi güçlendirmiştir. Sova kralliyet ailesinden gelme olan Haile Selasiye soyu, kralliyet ailesinin diğer üyeleri, aristokrasi, kilise ve yüksek rütbeli subaylarla birlikte «Toprak ağaları» birliğini oluşturmuglardır. Bu feodal birlik bütün Habesistan'ın tek egemeni olarak ülkeyi yönetir. Bir yandan Sova ailesinin diğer kralliyet ailelerine karşı egemenliği ile ortaya çıkan feodal düzenin kendi iç çelişkisi, öte yandan ezen ve ezilen uluslar arasında gelişmiş ve bunlarında ötesinde ezen ve ezilen sınıfların gelişmiş Habesistan'ın toplumsal yapısını kaynamasını yarattır.

Selasiye ve Diktatör

Bundan beg ay kadar önce dünya basını yeniden Haile Selasiye ve onun ülkesinden söz açmıştır. Önce Stockholm'de, ardından Paris, Londra, Belgrad, Moskova, Roma, Bonn ve Washington'da Habesistan büyükelçilikleri kendi öğrencileri tarafından işgal ediliyor, İmparator'un resimleri parçalanıyor. Öğrenciler Adis'de yapılan gösteri yürüyüşleri arasında ölümlü ve onların cenaze törenle-

rinde tutuklanan 500 arkadaşın serbest bırakılmasını istiyor.

Bir ülke dünün ki, hiçbir siyasi parti ve örgütleri olmasın. Ve bir kent düşleyin, polisi ile askerinin toplamı 100 binin üzerinde olsun. Ve bir avuç toprak ağasının digna her Habes vatandaşının kargı olduğu bir rejim! Amarik dilinde «charter» anlamına gelen bir Adis - Ababa dünün ki, cadde, hastaneleri, kitaplıklar, okulları ve ülkenin tek Üniversitesi ile bir kiginin adını taşısun: Haile Selasiye...

Kahire'de genç bir Habes öğrenci bize «Eğer yolunuz düşer de Adis'e giderseniz orada, Habesistan neresi, diye sorun, yoldan geçenlere. Bakalum size kimse bir yeri gösterebilecek mi?» demisti. Önceleri anıhımanımsız Habes öğrenci dostun ne demek istediğini. Ama sonrasında bilinme gözündü! Habesistan diye sadece bir ad var. Habesistan'ın kendisi yok. Gala var. Galalar var, Tigrinya var... Ve o oniki krallık ve sayısız kabileler var. Her grup kendi öz varlığını korumakla meşgul. Kimsekiin Habesli olmaya niyeti yok. Ve hâberiçi kentinin (Adis Ababa) en güzel, en büyük yapıtında krallar kral, bir aslan çahını ile ülkeyi inim ınumla inletiyor...

Bütün iperi elinde tutmaya çalışarak dünyaya kargı sağlam ve iç politika çekişmelerinden am bir Habesistan göstermeye çalışan Haile Selasiye, bu başarısı 1955'te kendisi tarafından tan edilen anayasaya göre İmparatorların sahip oldukları ve hâkim elinde tutarak, elçilerin, bütün bakanlar ve bakanlık genel müdürlülerinin, ordunun yüksek rütbeli subaylarının, eyalet ve senato meclisi üyelerinin, yüksek dereceli yarışçı ve savcılardan, ileri gelen kilise adamlarının ya kendisi tarafından seçilmiş yada atanmasına borçludur. Kadınlardan, oy dahil, hiç bir halka sahip olmadığı, müslüman azınlığı (1) ordu, bürokrasi ve diğer devlet kurumlarında güvenilmez kişiler olarak benimsendiği Habesistan'da halk, iki dereceli seçim sistemiyle mebusan meclisi üyelerini seçebilir.

Bütün Afrika kıtasının emperyalistler tarafından koloni-

Bugün dünyanın dört bir yanında sürdürülün ulusal kurtuluş savaşlarından biri de Eritre'de verilmektedir. Eritre Kurtuluş Savaşı hakkında dünyada ilk röportaj bir süre önce Franko Pratico adında bir İtalyan gazetecisi tarafından yapılmıştı. İkinci deej bir Türk gazetecisi, arkadaşımız ARSLAN MENGÜÇ, Eritre'ye giderek halkın arasında yaşamış, gerillacilarla görülmüş ve ANT'a fotoğraflı bir yazı serisi hazırlamıştır. Bu sayıda ARSLAN MENGÜÇ, Eritre'nin ve Habesistan'ın tarihi ve şimdiki durumu hakkında biliği verecek, gelecek sayıda da ERİTRE KURTULUŞ CEPHESİ'ni anlatacaktır.

ERİTRE'DE GERİLİLİK HAREKETİNİN DAĞLISI
— Her numara bir evliliksi göstermektedir —

legtirildiği sularlarda bile Afrikânin tek bağımsız ülkesi olarak ayakta kalmış olan Habesistan pek doğal olarak diğer Afrika kolonilerinin bir umut kaynağı olmuştur. Afrikâ komşuları burjuva sınıfının misyoner okullarında büyütüllü, Avrupa başkentlerinde yüksek öğrenimlerini yapan çocukların, geleceğin Afrikasını, Habesistan'ın örneği, bağımsız olarak düşlemişlerdir. Bu düşleri kuvvetlendiren nedenlerin başında günde yok ki kahraman Habes halklarının İtalyan fagizmine kargı ülkesini savunmalarının payı da oldukça büyük. İtalyan orduları Habesistan'a girince soluğu Londra'da alan Haile Selasiye daha sonra tahtına vatan kurtaran bir aslan kimliği ile dönmüştür. Habes halklarının kanları ile kazanılan bu savaşın spekasyonlarını uzun yıllar rejimi ve kendisini eleştirenlere kargı bir silah olarak kullanmıştır. 1963 Mayısında önderlik ettiği Afrika ülkeleri konferansından sonra OAU (Afrika Birliği) Örgütü'nün kurulmasında çahırmış ve bu örgütün merkezini Adis

Ababa'ya aldırtmıştır. Bir yan dan gerici Amerikanofil Afrika ülkelerini desteklerken, diğer yan dan da bağımsızlıkta söz açmayı unutmayı Haile Selasiye, Adis'i Amerika'nın Afrika'daki temel lissi haline getirmiştir. Amerika'nın bütün Afrika ülkelerine yaptığı askeri yardım toplamının yarısından fazlasının Habesistan'a akması, Haile Selasiye politikası hakkında bize yeterli bir örnek oluşturur kanısındayız.

Eritre Sorunu

Eritre, Habesistan'ın kuzey ve kuzeydoğusuna doğru uzanan 4-5 milyon nüfusu bir dağlık ülkedir. 900 km. boyundaki Kızıldeniz kıyılarında balıkçılık yapılır. Ülkenin daha da dağlık olan kuzeyinde hayvancılık ve genel olarak da tarım başlıca geçim kaynağıdır. Kesin bir rakkam verilememekle birlikte, halkın 2/3'ü müslüman ve diğerlerinin de kristiyan oldukları söylenebilir. Tigri ve Arapça, ülkenin resmi dilleri olarak ELF

Açıklanan NATO planları

ve faşist komandolar!

Bir Alman generalinin intihar etmeden önce basına göndertilmesini sağladığı gizli NATO planlarını açıklaması, Amerikan emperyalizminin kırı oyunlarını belgesel olarak ortaya koymuş ve bütün dünyada geniş tepkiler uyandırmıştır.

Fransa, İtalya, İngiltere ve Batı Almanya'da yayılan çeşitli büyük dergilere posta ile gönderilen «Gizli Plan 10/1'in açıklanmasını, Federal Almanya Haber Alma Servisleri Başkanı Yardımcısı General Horst Wendler intihar etmeden önce sağlamıştır. Planlar açıklandıktan sonra, NATO Kuvvetleri Genel Karargahı belgelerin asma uygun olduğunu doğrulamıştır.

Basında açıklanan (Operation Plan 10/1)'e göre, «CIA Teşkilatı, Türkiye'de, İstanbul dolaylarında komando ve gerilla birlikleri yetiştrecek gizli bir program hazırlamıştır.» Bu konudaki 33 sayfalık gizli planların fotokopileri, Londra'da, pasif dirence taraftarı Sanity adlı bir İngiliz dergisine General Wendler tarafından gönderilmiştir.

Bu gizli planlarda, bir savaş halinde, karşı mukavemet hareketleri için Türkiye, Yunanistan, İtalya, Çekoslovakya, Romanya, Avusturya, Doğu Almanya, Rusya ve İskandinav ülkelerinde, mahalli güçlerden derlenecek gerilla ve komando grupları, topluca 125 bin ila 500 bin ajandan meydana gelecektir. Savaşın başlamasından 180 gün içinde, Sovyet Rusya'daki 22 bin 500 CIA ajansı dahil, eldeki 125 bin yerli CIA ajansı, hertürlü komando ve gerilla bilgisyle birlikte, atomik, bakteriyolojik ve kimyasal silahlarm kullanımasını da öğreneceklerdir.

Bu belgelerin ifşa edilmesi, Türkiye'de son yıllarda bir siyasi parti tarafından açılan komando kursları üzerindeki şüpheleri bir kat daha artırmıştır. Bilindiği gibi, Siyasi Partiler Kanunu'nun yakalamasına rağmen Milli Hareket Partisi'ne açılan komando kursları, resmi makamların himayesinde gün geçtikçe geliştiğimizdedir.

Parti binalarının kiralama dahi ödemekte güçlük çeken bir partinin onbinlerce genç komando kursuna tabi tutabilmek için paraları nereden sağladığı ve eğitim imkanlarını nasıl temin ettiği de öteden beri kafaları kurcalamaktadır.

MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in, 27 Mayıs sırasında Genelkurmay NATO Dairesi'nin başında bulunması ve son zamanlardaki demeçlerinde de 27 Mayıs hareketinin sola kayması karşısında arkadaşlarına epeh aldığı açıklaması da, NATO planları ile MHP komandoları arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı konusunda ciddi istifhamlar yaratmaktadır.

rike sıkıyönetimle ta 1962 yılına dek yönetilecekti. Sıkıyönetim ilk iş olarak gazeteleri ve ardından siyasi partileri ve sendikalari kapatıyordu. Bunu 1959'da Asmara'da işçi sendikalalarının yürüyüşünün çok kanlı bir şekilde bastırılması izleyecek. Sonunda Eritre parlamentosu, Eritre bayragını kaldırın bir kanun çıkardı. 1962'de parlamen kendi kendini fesh ediyor ve Halle Selasie Eritreyi Habesistan'ın bir eyaleti olarak ilan ediyor...

İdris Muhammet Adem ve arkadaşları artık yapılacak işin silahlı bir kavga olduğuna inanarak Eritre Kurtuluş Ordusu'nu (ELA) harekete geçirdi. Gerçekte, ELA uzun yıllar yeraltı kurtuluş çalışmalarını yönetmiş ELF'in bir parçası idi. Ve 1 Ekim 1961 günü Idris Abdul Avat ve 7 arkadaşı Habes askerine ilk kurgunu silahlarla silahlı kavga resmen başlamış oldu.

1) Habesistan hakkında hiç bir resmi istatistik bu güne dek yapılmamış olsa da, devrimiz rakamlar uzmanları tahmini değerlendirmeleri

2) Habes İmparatorlarına kralı kralı denmesi buradan geliyor.

GELECEK HAFTA

Kurtuluş Cephesi

rasında asırlar boyu bir doğal köprübaşı olmuştur. Güney Afrika'yı Akdeniz'e bağlayan bir geçit üzerinde olması, Eritre'nin stratejik önemini daha da artırılmıştır. Fakat her seyden önce Eritre'nin konumu Habesistan için daha hayatı bir anem kazanmaktadır. İtalyan kolonisi zamanından kalma kara ve demiryolları ile Masawa ve Asab gibi Kızıldeniz'deki iki modern limana sahip olan Eritre, Habesistan'ın dünyaya açılan penceresi, ithalat ve ihracatının tek kapısıdır.

Federasyondan Eyalete

İtalyanlar zamanında Doğu Afrika filkelerinin en gelişmişleri arasında Eritre de yer almıştı. Daha koloni olduğu sıralarda siyasi partiler, sendikalalar, okul ve hastaneler gibi sosyal kurumları vardı. Özellikle İtalyanların Haber Harbi sırasında bir tür olarak kullandıkları Eritre'de çoğu stratejik olan kara ve demiryolları vardı. Az da olsa bir endüstriyelme basılamış, çoğu İtalyanların olan fabrika ve muz çiftliklerinde, ülkeye gelir akmaya başlamıştı. Ama bitti bu gelişmeler İngiliz askeri valillerinin venedimi zamanında hemen hemen duraklamış gibiydi. Özellikle İngilizlerin örenime kara gösterdikleri ılıksızlık nek doğal olarak tepli yaratmış. Eritre'liler bir an evvel İncil yonetiminden kurtulma çabalarına itmişler. Ülkedeki sivasi partiler içinde en büyük ve hristiyanlar tam destekli olan Birlik Partisi, ülkenin Habesistan ile birleşmesini savunuyordu. Buna karşılık İdris Muhammet Adem'in başkanlığı yantıtı Millet Partisi, ülkenin tamamen bağımsızlığını yanağı.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kararına göre Habesistan ile birleşen Eritre'nin ilk başbakanı olarak Birlik Partisi başkanı Teda Bayru seçilmiş, parlamento başkanlığı da İdris Muhammet Adem'ye verilmiştir.

Federasyon anayasasına göre ülkenin herhangi bir yerinde başgösteren kargasahıkları bastırmak için federal ordunun yardımımı şenin madde. Halle Selasie'nin yardımına yetişmektedir. Para ile tutulmuş haydutların birdenbir ortağı karıstırması, Habes ordusunun Eritre topraklarına girmesine yolactı. Bir yandan da hükmütlü üyeleri ve yüksek dereceli memurlar çeşitli yollarla geçirilirken polis hiz unutulmuyordu. Halle Selasie daha sonrasında 1955'te kendisi tarafından yazılmış bir anayasayı meclisten kolaylıkla geçiriyor-

du. Yeni anayasaya göre imparatorların bir veto yetkisi devardı. Ve bağımsız Eritre mahkemeleri yerlerini federal mahkemelere bırakıyordu. Öyle ya, gittiği güçlüklerle yol açabilecek olan iki ayrı yargı organına ne ihtiyaç vardı? İmparatorun Eritre'deki özel temsilcisi bir hükümet buhram yaratmak amacıyla girişkin iftira kampanyasına girigmig, sonunda Teda Bayru hükümeti istifa etmek zorunda kaldı. Yeni seçilen başbakan Eritre'lere yapılan baskuları daha da artırarak imparatora ne kadar sadık olduğunu göstermeye fırsat bulmuştur. Başkent Asmara'da yapılan işçi yürüyüşleri bahane edilerek

Federasyon Kuruluyor

İngiliz planlarının Eritre ile ilişkili kırmızı gerçekleştirmeyecekti. Gerek araştırma komisyonunun önerisi, gerekse Amerika'nın etkili kulis çalışmalari ile genel kurul oylarını bir federasyon için verecekti. Yani Kuzeydoğu Afrika'daki statüko bozulmavacak, Eritre Habesistan'la bir federasyon altında birleşecekti. Bütün bu çalışmalarla Eritre halkı seyirci olarak burakılmış ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 390 toplantıda 5. oturumunda Eritre'nin kaderi çizilmişti.

Eritre'nin Önemi

Afrika kıtasının Süveyş kanalından sonra Asya'ya en çok yaklaşımı Doğa Afrika boynuzu üzerinde bulunan Eritre öncelikle Asya Afrika kıtları arasında.

El Feth değil, FDHKC komandoları

Kudüs'te Mescid Ul Aksa'nın bir bombalanması üzerine Arap dünyasında tepkiler gün geçtikçe büyümektedir. Arap ülkeleri, İsrail'e karşı tutumlarını saptamak üzere iki büyük konferans birden düzenlemektedirler. Bu toplantılarından biri Arap ülkeleri arasında, diğeri ise İslam ülkeleri arasında olacaktır.

İslam ülkeleri arasındaki toplantıya Türkiye de davet edilmiştir. Ancak Türkiye toplantıya katılmamaya konusunda henüz bir karar vermemiştir. Öteden beri Ortadoğu'da İslam İttihadı meydana getirmek için Amerikan emperyalizminin birbiri tertibi basvurduğu bilindiğinden, bu konferansın da emperyalizmin oyundan alet edilmesi ihtimali kuvvetlidir. Zira böyle bir konferansta baş rolu, emperyalizmin Ortadoğu'daki bir numarası

İsaan Suudi Arabistan Kralı Faysal oynamaktadır.

Ote yandan, Mescid Ul Aksa'daki infilak üzerine, İzmir Fuarındaki İsrail Pavilion'a bomba koymaya teşebbüs eden iki Arap komandosu kazaya uğramıştır. Silahlı karşısında bombayı kullanmayı erteleyen iki genç evlerine dönerken bomba infilak etmiş, Abdulfettah Silte parçalanarak ölmüş, Omer Hammant da ağır yaralanmıştır.

Ege Üniversitesi'nde okuyan iki Arap genç, günlük gazetelerde El Feth mensubu olarak tanıtılmıştır. Oysa, her ikisi de, Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'ne mensuptur. Evvelce de açıkladığımız gibi, Filistin'de mevcut birkaç kurtuluş cephesi arasında F.D.H.K.C., proletarya ideolojisini benimsemis, marksist-leninist programa sahip tek cephe dir. El Feth ile ilgili yoktur.

SEFALETİN PENÇESİNDEKİ ERİTRELİ COCUKLAR
— Onlar da emperyalizmin kurbanları... —

(Eritre Kurtuluş Cephesi) tarafından kabul edilmiştir.

Eritre toprakları, zamanında Sudan ile birlikte Osmanlılara atılmış. Daha sonraları Sudan İngilizler tarafından işgal edilirken, İtalyanlar da 1889'da Eritre'yi kolonileştirmiştir. Bu tarihten sonra dünyada ismi duyulmaya başlayan Eritre'nin mutlu günleri ikinci dünya savaşına dek sürmüştür. 1941'de geri çekilen İtalyan ordularının yerini, İngiliz askeri yönetimi almış. 1947 yıllarında İtalya, İngiltere, Habesistan ve Amerika Eritre sorununu kendi aralarında oznaklaştırmıştı. İtalyanlar, Eritre ile birlikte Sudan'ı da oznaklaştırmıştı. İtalyan ordularının yerini, İngiliz askeri yönetimi almış. 1947 yıllarında İtalya, İngiltere, Habesistan ve Amerika Eritre sorununu kendi aralarında oznaklaştırmıştı. İtalyanlar, Eritre ile birlikte Sudan'ı da oznaklaştırmıştı.

İngiliz Politikası

O zamanlar Afrika kıtasının hemen her köşesinde kolonileri bulunan İngiliz emperyalizmi kendi egemenliğini sürdürmek için kendine özgü bir sömürge politikasının ince hesaplarını yapıyordu... Bir yandan dinî inançların kökülenmesi, yerli halkın katolik ve protestan kilisesine girmesi için çabaşmak, öte yandan komşu ülkelerin içerisinde birbirlerine düşmesi, ne neden olacak olan sınır devrigilikleri yapmak. Eritre sorununun Birleşmiş Milletler'e getirildiği sırada İngiltere'nin Kuzeydoğu Afrika'daki politikası kaba hatlarıyla söyleydi:

Highbir etnolojik ve ve coğrafî nedeni gözünden almaksızın koloni sunularının halkın dini inançlarına göre yeniden düzenlenmesi için propaganda çalımlarına hız vermek... İngilizlere göre müslüman olan Kuzey Sudan, pekala Misir ile birleşebilirdi. Coğulluğu zenci ve hristiyan olan Güney Sudan ise Uganda ve Kenya ile Habesistan arasında paylaşılmıştı. Eğer Sudan ve Misir bir federasyon kuramazsa müslüman olan Kuzey Eritre Sudan'a verilir, Habesistan da Güney Eritre'yi alır. Tabii bu arada Uganda'nda hakkı unutulmayacak, Kuzey Eritre'ye karşı Sudan güneydeki topraklarından vazgeç

ant yayınları sunar

DEVİM STRATEJİSİ
ACISINDAN

Osmancı toplum yapısı

Muzaffer Sencer

Türkiye'de son zamanlarda doğru devrim stratejisine tesbiti bakımından Osmancı ve Türkiye toplum yapısına bilimsel şekilde ortaya konulması zorunlulığı soldaki son tartışmalarda bir kez daha anlaşılmıştır. ANT YAYINLARI, bu amaci, İdris Küçükömer'in «DÜZENİN YABANCILAŞMASI» ve Yıldız Sertel'in «TÜRKİYEDE İLERİCİ AKIMLAR» isimli kitaplarından sonra genç bilimadamlının Muzaffer Sencer'in «Devrim Stratejisi Açısından OSMANLI TOPLUM YAPISI» adlı eserini okurlarına sunmaktadır. Sencer, bu eserinde, Osmancı toplum yapısını üzerine çeşitli görüşleri tek tek eleştirmekte ve bu toplum yapısının hangi kategoriye girdiğini marksist bir metodla tespit etmektedir. Sencer'in bu kitabı, son zamanlardaki devrim stratejisi tartışmalarında eski kazandırmakta, doğru devrimci stratejinin hazırlanması insanını hazırlamaktadır. Lüks kromne basılışlı ofset kapak içinde 340 sayfa 10 Lira'dır.

Ant'in Öteki Kitapları

- ZAPATA, Robert P. Millon, 5 Lira
- MAYİ GOZLU DEV (Nazım Hikmet ve sanat), Zekeriya Sertel, 10 Lira
- DINLE YANKEE, Wright Mills, 10 Lira
- TÜRKİYEDE İLERİCİ AKIMLAR Yıldız Sertel, 15 Lira
- ÇİZGİLİ DÜNYA Ferruh Doğan, 6 Lira
- INCE MEMED I (2. Baskı) Yaşar Kemal 15 Lira
- INCE MEMED II (2. Baskı) 15 Lira
- MILLİ KURTULUS CEPHESİ Douglas Bravo, 6 Lira
- DÜZENİN YABANCILAŞMASI İdris Küçükömer, 7,5 Lira
- ANARŞİZM Duclos - Cohn Bendit, 7,5 Lira
- ROMAN GİBİ Sabiha Sertel, 15 Lira
- SIYAH İKTİDAK Stokely Carmichael 7,5 Lira
- YAŞANTIM Yevtuşenko, 5 Lira
- NAZIM HİKMETİN POLEMİKLERİ Kemal Süker, 7,5 Lira
- SABAHTİN ALİ DOSYASI Kemal Süker, 7,5 Lira
- GERILLA NEDİR Alberto Bayo, 5 Lira
- SAVAŞ ANILARI (2. Baskı) Che Guevara, 10 Lira
- ÜÇ ANADOLU EFSANESİ Yaşar Kemal, 10 Lira
- ORTADİREK Yaşar Kemal, 15 Lira
- YER DEMİR GÖK BAKIR (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- ÖLMEZ OTU (Tükendi) Yaşar Kemal, 15 Lira
- MARKSİZMIN TEMEL KİTABI (Toplataldı) Emile Burns, 5 Lira
- GERILLA GÜNLÜĞÜ (Toplataldı) Che Guevara 10 Lira
Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI P. K. 701 — İstanbul
İstanbul Dağıtım: GE-DA
Ankara Dağıtım: Aydin Kitabevi
Bilecik Dağıtım: DATIC

Ne Haltetmeli?

Sosyalist arkadaşlar arasında, borsa da söyle, bir süredir, bir kötümserlikler belli. Sosyalizm insanlığın içi anadolu kendisi ve özel iyimserliklerini, kötümserliklerin ötesinde, karşı durulmaz gücünü nesnel orgeçelliğinden doğrulan bir akım olduğuna göre, bu donanı ruh dalgalanmalarının bizi için artık son bulmuş olması gerekti. Ne var ki, koşulların sağ yedi - sekiz yılın tıbbiyatını gitmiş olması karşısında, marksız bilimini iyice hizmetmemişliğimiz yüzünden içine düşmekten sakınmadığımız bildirci kalkı bizi simdi, paspa - gönlümüze göre gitmeye bu çetin dönemde uyancı elinden alınmış şepek mazmızığımı sürükliyor. Oldum - olağan karanlıklarla üyesine gümülmüştek ki, birde çakan geçici bir parlıyayı sabah aydınlığının sannmakla kendimizi alamadık, onun için de sindirim karanlıklarla yeniden dönmeye istimak kolumnuzu, kanadınızı kırdı, ve eban ağıtan yıldızınız sabah aydınlığının müşahidliğini bize unutturuyor.

Egemen güçler halkın ayansına, kurtuluşuna karşı hanımlı dikkimiz dört duvarda 27 Mayıs'tan sonra açılan ve halkın aynasına, iplik iplik de olsa, sunuf-

bilinci ıslığını nadirən gizdiği kapattırmak için anışanı duvarı ustalarını seferber etmiş, savıyor, savanyor. Aspirin Bayar'la Kinin İnofil'i belirli dozlar, ve kozağı birbirine katıştırıp, sönüğen egemenliğinin tutulduğu zehirli attırmaya karşı deva olarak, Amerikan ambalajıyla piyasaya sürürlüyor. Yaklaşan ekonomik buhranda sağın ve solun sağ - solu olmayıcağından sevdiklerinden, işbirlikçi kalembay ve kinçbayilara parabaları, Amerikan shubabalarının işadı lizre, saf siklaştırmayı, ve Ecevit misilli nev-huzur Hafız Buhran'lar balkan gitgide yükselen ve erge bir kükremeyi dönüsecek olan homurtusunu Sahibinin Ses Mevîti'ni bastırmak için hançerelerini temizliyor. Sosyal Demokrasi adı altında, halkın ağızını susuzlukuna, insan gibi yaşama özlemi körlöttmek için dağıtılmış tasarılanan Mevîti sekerlerini Heybeliada kazasılarında Amerikan eğisiyle birlikte kaynatıyorlar, bu ugurda aski sekerpârelilerini, Hacı Bakır'larını, midigallibelerini, tefecilerini tedâya bite rızalar. Yetter ki, Amerikan bigimi Halkaz Demokrasi hayatı goraklaşın! Ağzına eigaemik vererek palazlandırdıkları Sağ'a da bisiği varır onlar. Yetter ki Sol Uyanışa zedâdayı-

Öleceksek orada ölelim!

TUNCELİ'DEKİ ZULÜM PROTESTO EDİLİYOR

Tunceli, Osmancı dahili, cumhuriyet yöneticilerinden, yarımından her ne hikmetse nasibini alamamış. Doğu Anadolu adı verilen bölge bizim coğu özelliklerini bünyesinde toplayan, her yönü ile geri bırakılmış bir küçük ilimidir. Düz toprak damlak, gelişigüzel yontulmuş tek katlı tag ve çamurdan yapılı konutlar, açı, sefli, kimseşiz insanlar teşkil etmektedir yedi tepe üzerinde kurulu Tunceli'nin eski çögünüdür. Soguk ve tatlı su bolugu içinde susuz: sayısız gelelerine rağmen elektriksiz; sənayiden, medeni imkanlarından yoksun şahir... Kissaca, «Külfetlerin en çögüsü, nimetlerin ise en azı» sözü, yıldızaşların üvey evladıdır. Buna rağmen halka uyanık, insanlık, cömert, yigittir. Cumhuriyete, Atatürk'e ve devrimcilige yürekten bağlıdır.

İste, kasaca tanıtmaya çalıştığım ve mensubu olmakla gurur duyduğumuz bu kente «Halk Oyunları» adlı bir tiyatro topluluğu gelir. Gösterilecek oyunan adı ve kognusu «Pir Sultan Abdal»dır. Bu oyunda halkın, yine halkın içinde yeterli, kendini halka adamış, namerde boyusun egemen, inancından, ikrarından taviz vermemiş, insan sevgisini, Türkün töresini, dilini, edebiyatını; gerçek laiklik ödündü (alevi - bektaşilik); savunmuş; çağının despotik (fasist) yönetimine bas kalmış; şak verilmek almış; kuralların daha o zamanlar söz ve söylemleri ile ispatlamış büyük devrimci halk ozanı Pir Sultan Abdal tanıtımıya çağışmaktadır.

Gelin görün ki, Ankara ve İstanbul ile diğer büyük ve aydın, zengini bol kentlerde hafif tarafla serbestçe gösterilen bu oyun, yüzüylar boyuensusun, uysulan, soyulan doğu bölgelerinde, hele Piri Sultan'a soy ve

yolcası bağlı olan Tunceli'de (Dersim) oynatılmaya kalkışınca «hukuk devleti, anayasa teminatı» gibi teminatlar bir anda hasar altı ediliyor. Demoklesin kişi fasizmin eline geçiyor ve hepimizin bildiği biçimde, malum kişilere tahrif edilen yoksunluksuense iniyor! Bilance: İki öldü, on üçüncü halktan üç zabıtadan 16 yaralı, seksen tutuklu... Ayrıca şehirde bir nevi sığıyonetim, kum gibi toplum polisi, asker bolluğu... Resmi ağızlarından ilk ilk tekrarlanan, fabrikalı elebaşalar fesmekendür, gibi demeçler, suçu halka yükleyeocabalar...

Ey yönetici, ey aydın! Ve de ey tüm sorumlular! Bu olaya bundan önceki benzer olaylar gibi bir zabıta vakası denilerek, tahrifci diyen fakir fukara halktan bir kişi cezalandırılacak, sonra ige bir kaleme süngetirilecek, gerçek suçluların dosyası «Mahkeme-i Köbrasya» hâle edilecektir.

Fakat, sadece «şey, askerlik ve vergi toplanmas» sonrasında yurttaş olarak kabullenilen bu bölge halkın nâla yaşayış ve düşünüşünün temeline inmez, ruhuna nüfuz etmez, kafasını aydınlatmaz, karnını doyuramazsan, o, istünde hâlen bir yabaşı ot misali, alegün, küskün, e-

1946 POLİS DAYANI
— Yargı'sı oldürüstü dövdüler —

karşı, idari merkezleri basacak, mini etekli avradına, kızına, değişik sözlü galiba isyan edecekler. Uzatacağın dostluk eline kin, nefret kusacak, aralarına girdiğinde de, dikenli çehlikler gibi eline ayagına dolanıp, batmayı belebet devam edecekler. Oyle görüldüyör ki, bu bozuk düzen ve zihniyetin devamlı, bu tehlike canlarını andıran olaylar, yakın bir günde tüm halkın, hele doğuun tag liderler sabır ve sert iradesini çatlatıp taşracak, hiç de milli yararına olmayacak tehlikeli olaylara sürükleneceğini biliyoruz.

gitimine ve meşverenine güvenizlik duyaraktır. Ali karan-baş kesen, ceberrut amirine kargaşakır. Halka karga olan idari zulme, vurdumduymazığa

Hasan GÜLŞAN

vermek için kulislerdeki mukaddesat-
gularla Fasist Komandoların bir Yabancı
Düşmanlığını körüklemesinden kerk-
maga başlayan Amerika'ya işkiliği
sağ olsun! Çünkü onların işkiliği A-
merikanın velîmetlerine hâyk olma
haklarından öte geçmez. Halk, Ben de
Allah'ın Kuluym! deyince İrtical, Hâlk-
ımı İstiyorum! deyince, Komünist!
diye yaygarayı basma oyunu, Atatürk
ideolojisine bağlık yutturmacasıyla,
sonra bu sefer yepeni ve modern usul
inselikleriyle yeniden sahneye konu-
mak istenmektedir. Büttün güçlük, bu
Mâlievves İttifâk oyununa hazırlanan
CHP ve AP kompanyalarının eski Tu-
mâsi kadrolarında bu teknîge aklı yar-
tımı oyuncuların ağızı ve seyirci bellen-
sen halkın ahyazısı üstüne oynanan bu
denli oyulara gayri seyirci kalmanın
yolundaki kararlılığıdır. Elbet bu temsi-
fin - kovalıyonlu, kovalıyonlusuz - pu-
raları, dehemeleri yapılmaktır. Ama
bütün bir İhtimalle, bu oyun, sonunda,
çaresiz kalıp bir ordu - evinde sahne-
ye konacak, ve sahnedeki isıklar yanına,
yurt salonu, epiy ozun bir süre için.
karisikta kalacaktır.

Güleşse Ne Hâletmet? Bu deyimi

Lenin'in Ne Yapmak? adlı, üniî kitabı-
na bir nâzire yakışırıktan çok, ger-
çek durumu dile getirmek için kullanı-
yorum. Ne sakıyalım, meydanda; sos-
yalist cepheinin hali içler acısı. Sayın
Aren'in hazırlıksız ve vaktisiz o Neo-
Sosyalist Kültür Derneği, iddi-
asına, TİP içinde sağa doğru kayma
eğilimini önyeici sosyalist çekirdeklen-
me sürecini hızlandıracak yerde, partiyi
böler, eski ve yeni hâlbilleri (militan-
ları) dışarı kaçırdı ve sevecenleri (sem-
patizanları) uzaklaştırdı. Öte yandan
sol kanatta baş gösteren bu merkez -
kaçı akını, Aybar merkezini sağ kana-
din kucagına itti. Ve bir bakıma hâlk
olarak, bir Iago Kolapsıyla kâğız kar-
şıya kaldığından kuşku düşen Sayın
Aybar bir Ak Otello rolünde bulundu. A-
cayıp bir kışkırtıcı nöbeti içinde Des-
domona'sı haline gelen partinin boynun-
daki kışkırtıcı daraltılığa daraftı; sos-
yalizme bağlı kendine karşı bağlılıkla
esleştirdiği ölçüde, çevresinin boşal-
dığını görerek, popülist bir tiratı 'yal-
nızlığını' unutmağa caldı. Bu tırat sü-
rüp gidiyor hâli. Parti dışındaki eskişer
ve parti dışına ugrayan arkadaşlar ise
son iki yüzyıl süre içinde, Mac'ın 30
yılında çeşitli koşullar altında uyguladı-

7-8 değişik stratejîyi deneyip tüketerek,
sesyalızın tarihinde usulmasa gâb bir
rekor kırıldı.

Bu durum öncü sosyalistlerin, yanı
hepinizin bu işe yeterince hazırlıklı ol-
madığını acı acı ispatlamış olsa gerek.
Bu hâlin kişisel zaflarımızın dışındaki
nesnel nedenlerini burda uzun uzun sö-
zümleyeceğim. Türkiye'ye özgü
koşuların bilimsel incelemelerle vurul-
mamış oluslu elbet bu nedenlerin başında
geliyor. Bu eksikliğin doldurulması
yolundaki yenileyin başyaran çalışma
sevinçle karşıyoruz. Marksist çeviri
furyası, genel bir perspektif sağlayarak,
bu genellik içindeki yerimizi kendi ko-
şullarımızın çerçevesinde düşünme gere-
sinmesini bizlere duyarma bakımından
da yararlı oldu. Ama iyi bilelim ki, da-
ha işin başlangıcındayız. Bu toyluğun
en büyük tehlikesi de, sade arkadaşa-
rumuza karşı değil, atılan admıllara, sağ-
lanmış birliklere karşı kadırbilmeliğim
göstermedir. TİP'in yasal alandaki
mîcadelesi de böyle bir birlikmidir. Ya-
saklılığın elverdiği yayılma olanakları el-
bet tehlikelerini, sularna, mayısma ve
dagmînî tökezlerini de birlikte getir-
miştir, ama sosyalist söylemde bir kum-
baba kampı gideceklerdir.

Can YÜCEL

YARALILARDAN İBRAHİM BOYOĞLU
— Tunceli'de zabita zulmüne kurbanlarndan —

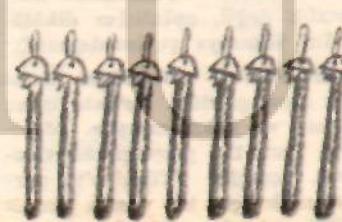
Bildiriler

Tunceli olayları bütün Türkiye'de, özellikle Doğu vatan-
darlar arasında büyük tepki ya-
rattı. İstanbul Devleti, Doğu
Kültür Ocağı, Tunceli o-
laylarıyla ilgili olarak şu bil-
diyi yayınlamıştır:

TÜRKİYE HALKINA.

Tunceli olayları bütün Türkiye'de, özellikle Doğu vatan-
darlar arasında büyük tepki ya-
rattı. İstanbul Devleti, Doğu
Kültür Ocağı, Tunceli o-
laylarıyla ilgili olarak şöyle
yayınlamıştır:

Eğer oyumu yasaklama kararı
mâhasûr yoluyla organlarında
aittir. Elazığ ve Tunceli Valisi
yetkililerini aşarak görevlerini
kötüye kullanmışlardır. Mesele
kültürün halka gitmesi mesele-
sidir. İdare gerekçesi olmayan
havadan sebeplerle anayasamın
fikir ve özgürlük anlayışını az-
lığıq eignemekle halka ve kül-
tür düşmanı olduğumuz açık
bir örneğini vermiştir. Halk ya-
salarına dayanarak halkın kül-
türlerine - kurşulamamıştır. Bu-
sun üzerine meşru müdafâasını
yapanlar suchu olarak tutukla-
maya.

Terror havası arkasında bira-
kılmış, ezilmiş, herseyden mah-
rum bırakılmış üvey evlat mo-
amelesi gören Doğu halkının bir
parçası olan Tunceli halkına
karşılıkla emniyet kuvvet-

leri göz kırpmadan eanyane
hareketlere girişmeleridir. In-
sanza yaşamak özlemî duyan
halk Tunceli'de kurşunlara he-
def olmuş iki kişi ölümlü yedi
kisi kurşuna ağır yaralı, yüz-
lerce kişi nezarete alımlı. Bu
davranıslar burdaki halkın
ayrı bir etnik özellige sahip ol-
masından ileri geliyor. Halkın
bu masumane ve hâlk istegine
kusarcasına mermi yağdırılmakla,
gelmış geçmiş hükümetlerle
birlikte bu hâliklîtin de bölg-
ecilik ve bölgüçük suçunu
bizzat işlediği apaçık ortadadır.
Bu davranışları üzerine Elazığ
ve Tunceli Valisini halk ve kül-
tür düşmanı olarak ilan ediyor.

Türkiye halkı bu farklı ve
keyfi davranışlara ses çikar-
mazsa güvenliğimizi tehdîde
sayacağımızdan, farklı muamele
görenlerin evelatları olarak
Üniversiteleri bırakıp magarada-
ki kardeşlerimizin yanına ko-
şacığız?

Oleceksek orada olim.

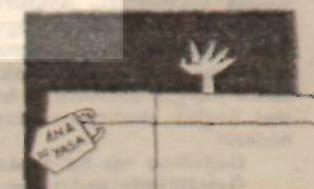
Değdu pâlementerler ger-
çek halk temsilcileri omadıkları
için susuyorlar. Susmalarına
devam etmeleri, tekrar seçili-
halk düşmanı bu güçlerle birlikte
sömürge devam etmeleri
gerçegini ortaya koyar.

Istanbul Üniversitesi'nde oku-
yan Tunceli'li öğrenciler, İçişle-
ri Bakanı Ragip Uner'e su teli-
grafı çekmişlerdir:

«Oyun, Ankara'da aylarca ey-
nâmîdir. Ankara halkın
görmesinde mahzur görülmeyen
oyun doğu illerinde oynanmak
isteneceğine kültür düşmanı, doğu
halkının uyannması istemi-
yen valiler ve be arada Tunceli
valisi yaşıkarı yapmışlardır. Halkın seyredäge-
ceği, en ufak bir hadisnin
olmasına imkan olmamış Tunceli'de,
vali, bir sömürge valisi
gibi hareket etmiştir.

Halk, orunu görmek isteyen-
ce, sâb polisi halka öldürmek,
adam öldürmüs ve yaralamış-
tır. Olayın tertipci sömürge i-
darecilerindeki memurlar gibi
davranan vali, emniyet müdürü
ve polisler dururken halkın
bir kâbusu nezarete sunulması
ve halkın suçu gösterilmesi
anek coeklari kandırır.»

Türkiye Tiyatrocular Sendi-
kası (Tİ-SEN) de olayları qu-
tulduyuyla konanmıştır.

Onceki gün Tunceli'de mey-
dana gelen kanlı olaylar herkes
tarafından bilinmemektedir.

Halk Oynolları: Topluşu-

PIR SULTAN ABDAL oyunu
nu Doğu'ya götürmüştür, ancak
önce Elazığ'da, sonra da Tun-
celi'de oyunu oynamaması, u-
du geçen illerin valilleri suda-
gerekçeleri yasaklamışlardır.

Elazığ'da durum, kanlı olay-
lara dönüşmeden Tunceli'ye ge-
çilmiş. Tunceli halkı yasaklama
kararına rağmen oyunu seyret-
meye dirence; polis, ceplerinde
valisin evrini verdiği ces-

rele onları kurşunlamakian ce-
kmemiştir.

**Su iki vali, T. C. Anayasası-
nın (HERKES, BİLİM VE SA-
NATI SERBESTCE ÖĞRENME
VE ÖĞRETME, YAYMA VE
BU ALANDA HER TÜRLÜ A-
RAŞTIRMA HAKKINA SA-
HİPTİR) ilkesine karşı çıkmış-
lardır. Amaçları, bilim ve sa-
natı; halkın ayağına gitmesi-
ni önemektedir. Çünkü, halkın
uyanması; emir alıkları yerde-
kilerin istemedikleri tek seyid.**

Tiyatrolarımıza ve hâlkımıza
reva görülen bu ve bunun gi-
davranıslar, ancak sömürge val-
illeri tarafından, sömürge hâlkına
ve onların sanat ve bilim
adamlarına uygulanmıştır.

Elazığ ve Tunceli valillerini;
tiyatro ve halk düşmanı ilan
eder, bonları ve bundan sonra
sâm sekillde davratabilecek olan
yetkilileri hiçbir tiyatronun ka-
pusundan içeri sokmayıcağınu
kamu oyunu duyurur.

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Etkiz ve program hazırlanır
Dijital tayvilerde bulunulur. Tespit edilen programlar ilâzim
yürütülür.

Cengizoglu, Turkkâğı Cad. no:1, kat: 3
Telefon: 27 66 60 - 27 66 61, İstanbul

